

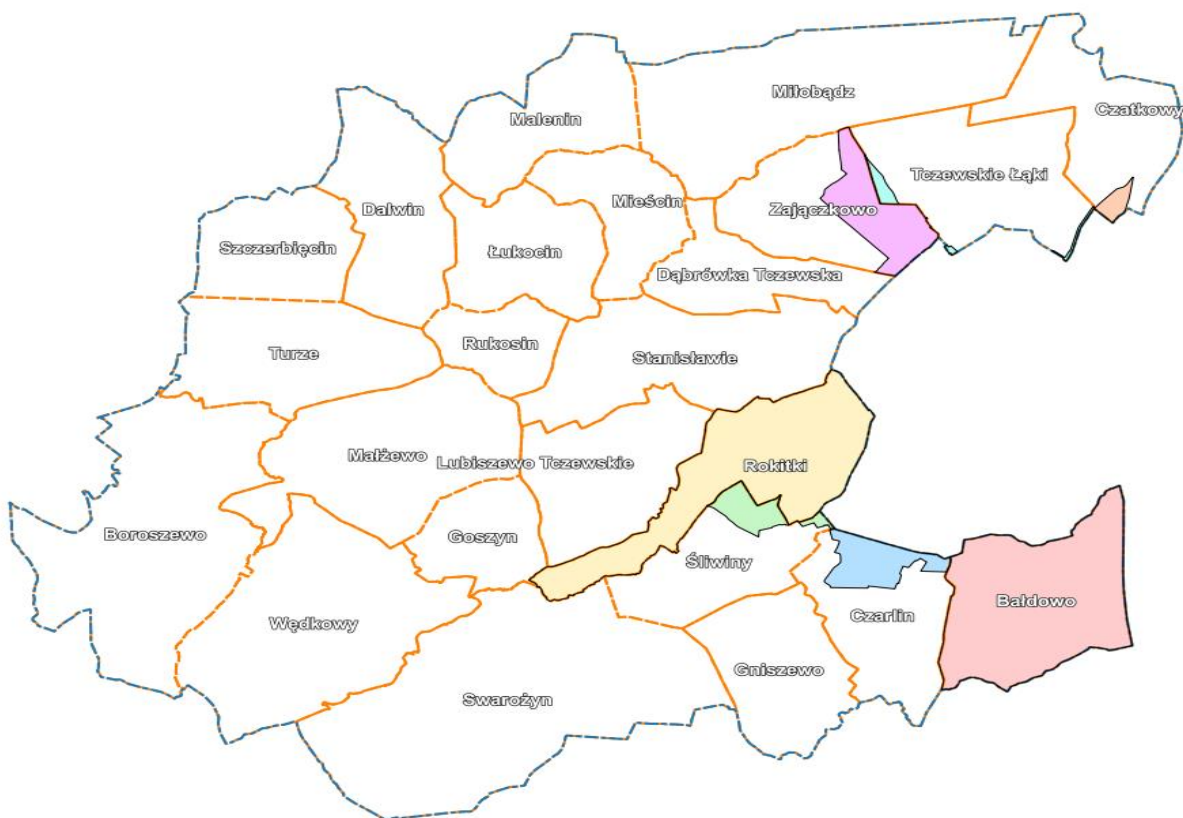

RAPORT

przygotowany przez Instytut Zarządzania UP w Słupsku
pt. „**Analiza zasadności rozszerzenia granic miasta Tczew w zakresie
powiązań społeczno-ekonomicznych**, z uwzględnieniem wskaźników
dotyczących powiązań rynku pracy, wykorzystania infrastruktury
społecznej (szkolnictwa, ochrony zdrowia itp.),
infrastruktury sportowej, usługowej itp.”

Uwagi do dokumentu:

W opracowaniu wykorzystano dane dla całych sołectw Rokitki i Bałdowo. Udział miejscowości Czatkowy, Tczewskie Łąki, Zajączkowo, Śliwiny, Czarlin nie brano pod uwagę ze względu na niezasiedlony charakter przyłączanych terenów tych sołectw.

Słupsk, 15 stycznia 2026 r.

Odpowiednio do art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym: „Ustalenie i zmiana granic gmin dokonywane są w sposób zapewniający gminie terytorium możliwie jednorodne ze względu na układ osadniczy i przestrzenny, uwzględniający więzi społeczne, gospodarcze i kulturowe oraz zapewniający zdolność wykonywania zadań publicznych.

*Analiza **więzi społecznych i gospodarczych** składa się z:*

- analizy stanu zatrudnienia, dynamiki i struktury na terenie gminy Tczew i miasta Tczew 2021-2024 z uwzględnieniem części dołączanych miejscowości (Zajączkowo, Rokitki, Śliwiny, Czarlin, Bałdowo);*
- analizy sytuacji społecznej mieszkańców gminy Tczew i miasta Tczew w zakresie udzielanej pomocy społecznej;*
- analizy bezrobocia, dynamiki, struktury na terenie gminy Tczew i miasta Tczew 2021-2024 z uwzględnieniem części dołączanych miejscowości;*
- analizy wykorzystania infrastruktury społecznej (szkolnictwa, ochrony zdrowia itp.) gminy Tczew i miasta Tczew 2021-2024;*
- analizy porównawczej lokalnej infrastruktury sportowej gminy Tczew i miasta Tczew 2021-2024;*
- analizy wykorzystania infrastruktury społecznej (szkolnictwa, ochrony zdrowia itp.) gminy Tczew i miasta Tczew 2021-2024;*
- analizy wykorzystania infrastruktury usługowej gminy Tczew i miasta Tczew 2021-2024 z uwzględnieniem części dołączanych miejscowości.*

Dane wyjściowe: W gminie miejskiej Tczew zamieszkuje 52419 osób (stan na 31 grudnia 2024 roku) a gęstość zaludnienia (2372 osób/km²) jest jedna z najwyższych w Województwie Pomorskim (120,7 osób/km²). Gmina Tczew zamieszкана przez 15639 mieszkańców (stan na 31 grudnia 2024 roku) jest jedną z największych gmin w województwie pomorskim. (170,61 km²) z gęstością zaludnienia–92 osoby/km². Według oficjalnej informacji z Urzędu Gminy Tczew liczba mieszkańców zamieszkujących obszar wskazany przez miasto Tczew do zmiany granic wynosi 2964 osób. W proponowanych do przyłączenia miejscowościach Rokitki (2066 osób), Bałdowo (898 osób) mieszka prawie 19 % mieszkańców gminy Tczew, fragmenty miejscowości Zajączkowo, Śliwiny, oraz Czarlin znacznie nie wpływają na ilość mieszkańców obszarów, proponowanych do przyłączenia.

„Analiza zasadności rozszerzenia granic miasta Tczew w zakresie powiązań społeczno-ekonomicznych”

Autor:

dr hab. Włodzimierz Strelcow

- Instytut Zarządzania Uniwersytetu Pomorskiego

Wprowadzenie

Przyłączenie do miasta bliskich miejscowości stanowi naturalny etap rozwoju miasta oraz regionu, tak samo jak i nadanie niektórym miejscowościom statusu miasta. Tylko w zeszłym roku rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 31 lipca 2025 r. w sprawie ustalenia granic niektórych gmin i miast zmieniono granice 10 miast. To jest 1 % ogólnej ilości miast w Polsce (1020 miast). Prawie wszystkie miasta leżące wzdłuż kluczowych dróg krajowych na Pomorzu doświadczyły procesu poszerzania granic: Lębork, Kołobrzeg, Koszalin, Słupsk.

Należy zwrócić uwagę, że obecny charakter miejscowości Rokitki i Bałdowo jest wynikiem postępującego procesu suburbanizacji zewnętrznej miasta Tczew, którego efektem jest rozlewanie się miasta na tereny je otaczające. Widzimy też, że część osób, które w pewnym momencie podjęły decyzję o wyprowadzce z Tczewa przeprowadzają się do sąsiednich miejscowości. Liczba mieszkańców miejscowości Rokitki w ciągu ostatnich 5 lat wzrosła o 29 % (2019 rok – 1598 osoby, 2024 rok – 2066 osób). Dla porównania liczba mieszkańców gminy Tczew w tym okresie zwiększyła się jedynie o 1,8 % (2019 rok – 15360 osób, 2024 rok – 15639 osób). Jak widzimy większość przeprowadzek przypada na miejscowość Rokitki, i ten proces pokrywa się czasowo z procesem „rozlewania się” Tczewa na obszary otaczające miasto. Badania pokazują, że proces ten postępuje, czego konsekwencją są negatywne trendy demograficzne w mieście (średniorocznie blisko 450 osób wymeldowuje się na wieś). Jednak potrzeby kształtowania przestrzeni miasta, wchodzącego do składu Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot, zgodnie z obowiązującym paradygmatem zrównoważonego rozwoju wymaga zapewnienia wspólnej wizji rozwoju aglomeracji trójmiejskiej.

Warto dodać, że Tczew jest jednym z mniejszych pod względem powierzchniowym (22,26 km²) miast w województwie pomorskim, co przekładało się i przekłada na bardzo wysoką liczbę ludności przypadającej na 1 km² (w 2024 roku – 2372 osób na 1 km²) i stanowi istotną barierę w napływie nowych mieszkańców. W tej sytuacji jednym z beneficjentów odpływu ludności z miasta stają się najbliższe miejscowości w gminie Tczew, która jest powiązana z miastem siecią komunikacyjną i

infrastrukturą techniczną. O tym świadczy pozytywna dynamika salda migracji wewnętrznych w gminie Tczew (2019 rok – 277 osób; 2021 rok – 200 osób; 2023 rok – 223 osoby), w odróżnieniu od miasta Tczew (2019 rok – -281 osoba; 2021 rok – -238 osób; 2023 rok – -253 osób). Na skutek ograniczonej dostępności gruntów, rozwój budownictwa mieszkaniowego, jak i funkcji inwestycyjno-przemysłowych, odbywa się poza granicami miasta.

1.1 Powiązania społeczno-ekonomiczne z uwzględnieniem wskaźników rynku pracy

Do analizy zjawisk społeczno-gospodarczych zachodzących na terenach badanych gmin zastosowano podejście – obszarów rynku pracy (LMA ang. Labour Market Areas)¹. Takie narzędzie pozwoli na objaśnianie struktur przestrzennych, a pośrednio również do wykrywania prawidłowości i związków przyczynowo-skutkowych zachodzących w lokalnych układach społeczno-gospodarczych badanych gmin.

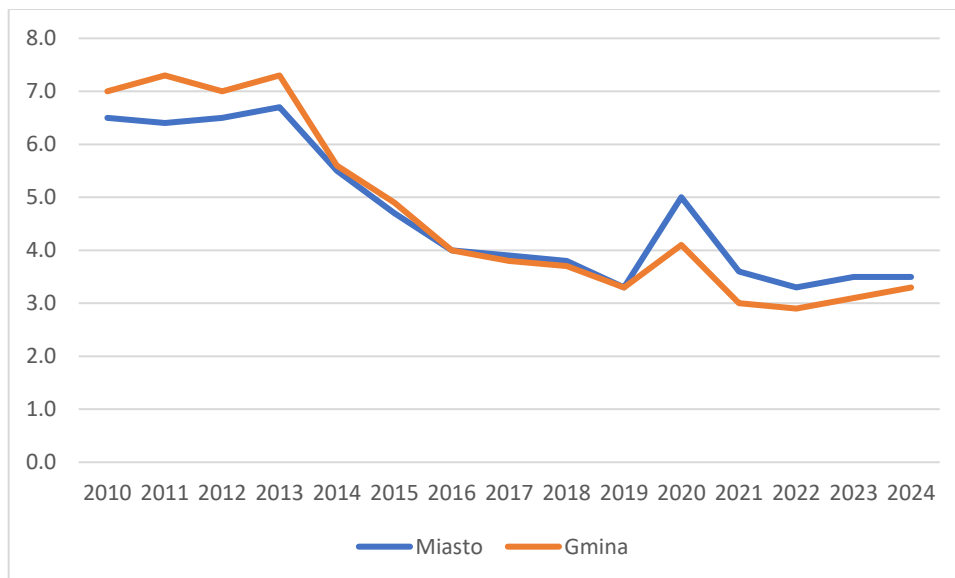
Przy analizie powiązań rynku pracy w sąsiednich gminach istotne są wskaźniki, które pomagają ocenić wzajemne zależności gospodarcze. Oto kluczowe wskaźniki:

- analizy bezrobocia i jego dynamiki oraz struktury na terenie gminy Tczew i miasta Tczew 2021-2024;
- analizy stanu zatrudnienia i jego dynamiki i struktury na terenie gminy Tczew i miasta Tczew w latach 2021-2024 w zakresie nowo powstałych firm oraz inwestycji.

Na przestrzeni lat 2021-2024 udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na terenie Tczewa był prawie niezmienny i wynosił od 3,3 do 3,6 % (2021 r. – 3,6 %, 2024 r. – 3,5 %). W badanym okresie widoczny jest nieznaczny spadek liczby osób bezrobotnych (2021 r. – 1211 osób, 2024 r. – 1142 osoby) przede wszystkim w wyniku zmniejszenia liczby osób długotrwale bezrobotnych (2021 r. – 639 osób, 2024 r. – 505 osób). Sytuacja w gminie wiejskiej Tczew nieznacznie się pogorszyła. Pomimo spadku liczby osób długotrwale bezrobotnych z 168 osób w 2021 r. do 144 osób w 2024 r., liczba osób bezrobotnych wzrosła o 10 % (2021 r. – 294 osoby, 2024 r. – 325 osób). Warto podkreślić, że udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym jest niższy niż w mieście i wzrósł o 0,3 % (2021 r. – 3,0 %, 2024 r. – 3,3 %). Szczegóły zostały zaprezentowane na wykresach 1 i 2 oraz w tabeli 1. Prawie identyczne poziomy bezrobocia mogą wskazywać na zależności rynków pracy dlatego sprawdzimy tą hipotezę w dalszej części analizy.

Wykres 1. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na terenie miasta Tczew i gminy Tczew w latach 2010-2024

¹Gierańczyk, Wiesława; Szymańska, Daniela; Krajewska, Milena; Stopiński, Paweł. Obszary rynku pracy jako alternatywne podejście do analiz przestrzennych, Bydgoszcz : Główny Urząd Statystyczny, 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 31.12.2025)

Oprócz tego rynek pracy gminy Tczew jest zależny od rynku pracy miasta Tczew, o czym świadczy wysoki poziom pozytywnej korelacji (0,9475) pomiędzy liczbą zarejestrowanych bezrobotnych w badanych gminach. Ze względu na różnicę w wielkościach rynków pracy miasta (2024 r. – 21300 pracujące osoby) i gminy (2024 r. – 6555 pracujące osoby) oraz dla rozszerzenia analizy korelacji Pearsona wykorzystamy do modelowania związków między zmienną wyjaśnianą (osoby bezrobotne w gminie) a zmienną wyjaśniającą (osoby bezrobotne w mieście) analizę regresji liniowej (wykres 3).

Tabela 1. Osoby bezrobotne w mieście Tczew i gminie Tczew w latach 2021-2024

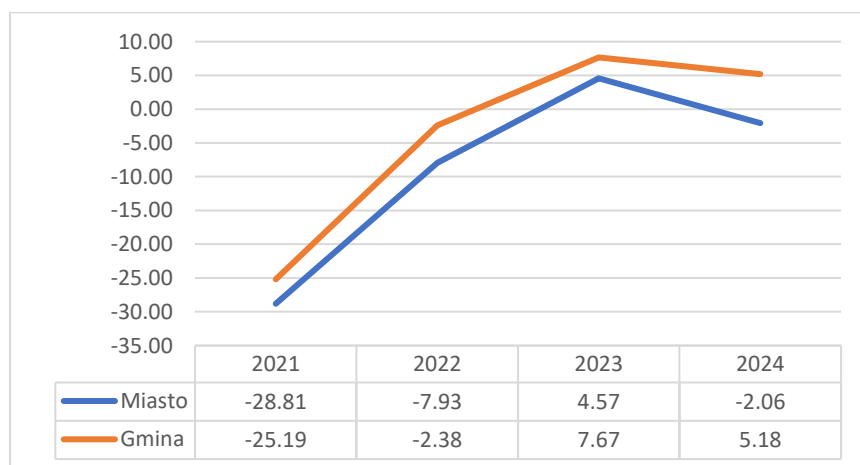
	Miasto							
	2021	% zmian	2022	% zmian	2023	% zmian	2024	% zmian
Ogółem	1,211	-28.81	1,115	-7.93	1,166	4.57	1,142	-2.06
Mężczyźni	737	-24.87	695	-5.70	691	-0.58	664	-3.91
Kobiety	474	-34.17	420	-11.39	475	13.10	478	0.63
Osoby powyżej 50 roku życia	269	-22.25	267	-0.74	271	1.50	275	1.48

Osoby długotrwale bezrobotne	639	-14.46	565	-11.58	521	-7.79	505	-3.07
	Gmina							
	2021	% zmian	2022	% zmian	2023	% zmian	2024	% zmian
Ogółem	294	-25.19	287	-2.38	309	7.67	325	5.18
Mężczyźni	197	-15.09	165	-16.24	194	17.58	198	2.06
Kobiety	97	-39.75	122	25.77	115	-5.74	127	10.43
Osoby powyżej 50 roku życia	59	-28.05	69	16.95	58	-15.94	73	25.86
Osoby długotrwale bezrobotne	168	-5.62	121	-27.98	132	9.09	144	9.09

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 31.12.2025)

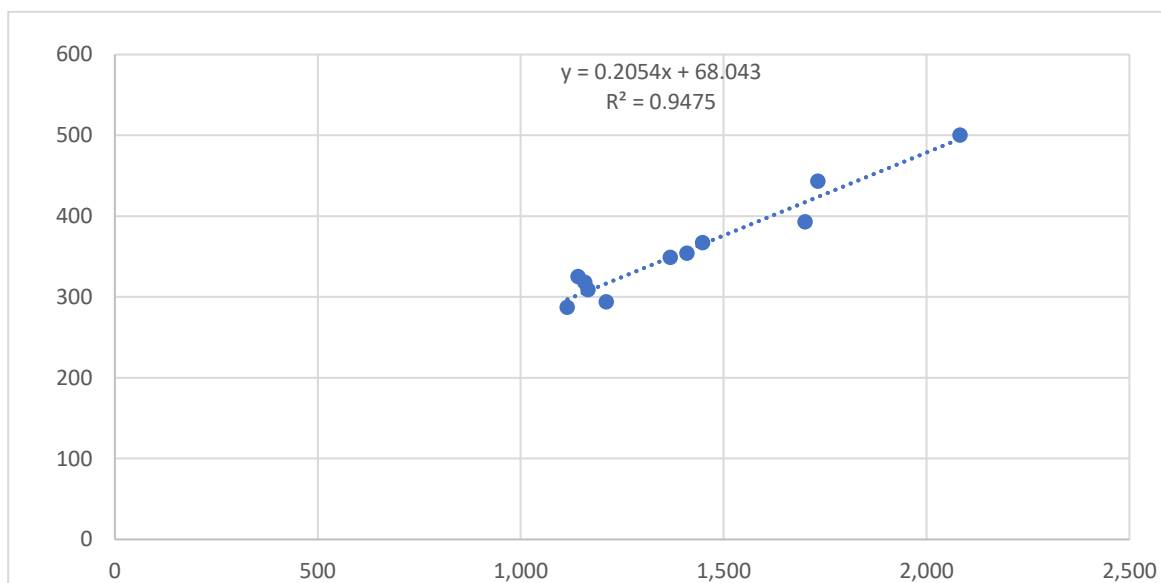
Wykres 2. Tempo zmiany liczby bezrobotnych na terenie miasta Tczew i gminy Tczew w latach 2021-2024

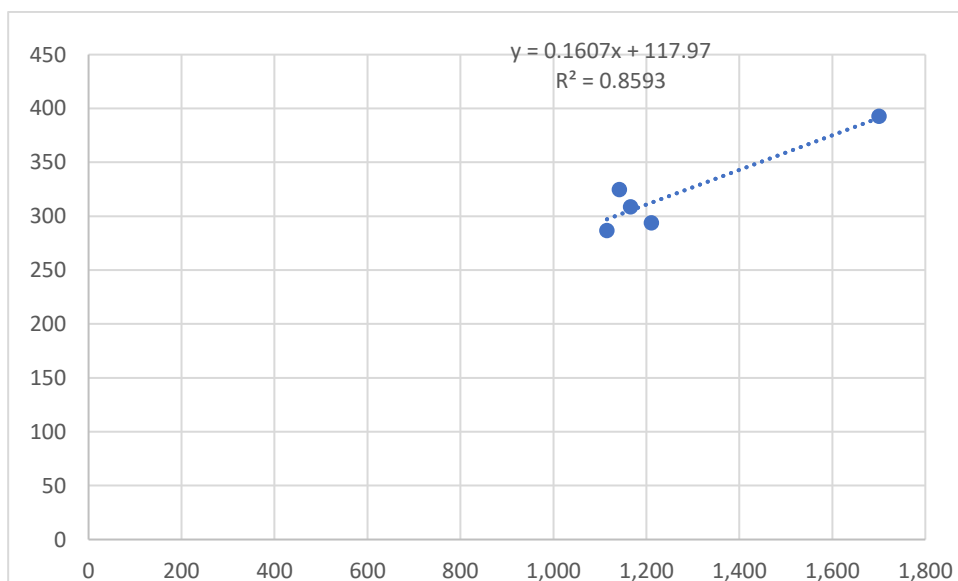
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 31.12.2025)

Wykres 3. Zależność liczby bezrobotnych na terenie gminy Tczew (oś Y) od miasta Tczew (oś X) w latach 2014-2024

Wykres 3.1 Zależność liczby bezrobotnych na terenie gminy Tczew (oś Y) od miasta Tczew (oś X) w latach 2020-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 31.12.2025)

Po wyliczeniu wartości dla prostej regresji liniowej na wykresie 3 ($y=0,2054 \cdot x + 68,043$) możemy zapisać parametry równania:

- współczynnik regresji (b) = 0,2054,
- wyraz wolny (a) = 68,043.

Jak widzimy w czasie pandemii (od 2020 r.) występują wahania danych (wykres 3.1), ale trend pozostaje niezmiennym w ramach prostej regresji liniowej na wykresie 3.1 ($y=0,1607 \cdot x + 117,97$). Należy zwrócić uwagę, że wartość R-kwadrat dla pierwszej regresji wynosi 0,9475, a dla drugiej – 0,8593, co stanowi prawie idealne dopasowanie linii do danych.

Interpretując pierwszy współczynnik regresji, możemy powiedzieć, że wraz z kolejnym rokiem zwiększenie albo zmniejszenie liczby bezrobotnych w mieście o 1 osobę spowoduje odpowiednią zmianę w gminie o 0,2054. Na przykład, zakładając że liczba bezrobotnych w mieście w 2025 roku spadnie do 1000 osób, z 1142 osób w 2024 roku, to w gminie liczba bezrobotnych w 2025 roku spadnie do 273 osób z 325 osób w 2024 roku. Jak widać mamy silną zależność pomiędzy rynkami pracy w mieście i gminie.

Omawiając rynek pracy, należy pamiętać, że w latach 2020-2021, największym obostrzeniem objęte zostały branże turystyczna, gastronomiczna i sportowa. Ograniczono działalność restauracji i barów, mogły one prowadzić działalność tylko w określonych godzinach lub zajmować się cateringiem. Z kolei miejsca noclegowe w hotelach, pensjonatach etc. były przeznaczone tylko dla gości biznesowych. Pomimo wsparcia rządowego, następowały redukcje zatrudnienia oraz zamykanie działalności gospodarczych. Można to zaobserwować z danych statystycznych na rynku pracy za lata 2020-2021, porównując je do roku 2022 albo 2019, kiedy poziom bezrobocia był o 1% niższy niż w czasie pandemii. Zależność pomiędzy rynkiem pracy w mieście i gminie także widać na wykresie 2, na którym miasto jest liderem z tempa obniżania poziomu bezrobocia od 2021 roku. Wyższe tempo wzrostu liczby bezrobotnych daje się zauważyć w gminie w 2023 roku. Do poprawy sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy zmagają działania podejmowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Tczewie oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tczewie.

Brak danych o poziomie bezrobocia w miejscowościach Rokitki i Bałdowo zmusza do przyjęcia założeń, że poziom bezrobocia w tych miejscowościach może być większy albo mniejszy niż w mieście. Wychodząc z pierwszego założenia przyjmujemy optymistyczny scenariusz (udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym jest na poziomie miasta Tczewa (3,5 %)) i pesymistyczny scenariusz (udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym jest na poziomie 20% wyższym niż w gminie Tczew – 3,96 %). Liczba osób w wieku produkcyjnym w przyłączanych terenach (sołectwa Rokitki i Bałdowo), gminie Tczew oraz mieście Tczew wg stanu na 31.12.2025 r. wynosiła odpowiednio 1096 (2964), 6555 oraz 21300 osób.

Przyłączenie do miasta w przypadku pierwszego scenariusza nie zmieni poziomu bezrobocia w mieście i obniży go w gminie z 3,3% do 3,26%, czyli o 0,04 %. Drugi scenariusz przewiduje zwiększenie poziomu bezrobocia w mieście do 3,52% (wzrost o 0,02 %) i zmniejszenie w gminie do 3,16% (spadek o 0,14%).

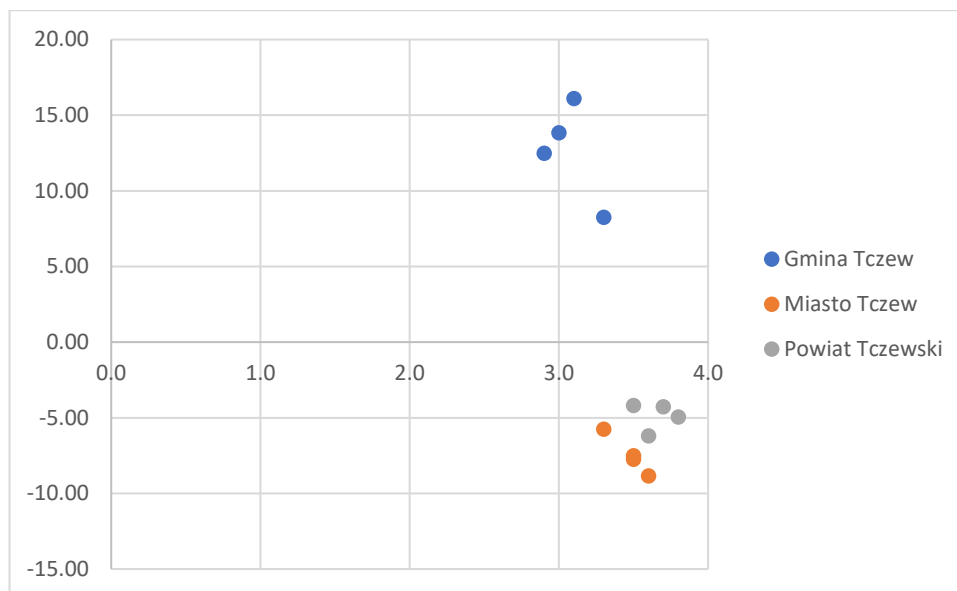
Wychodząc z drugiego założenia przyjmujemy optymistyczny scenariusz (udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w przyłączanych terenach sołectw Rokitki i Bałdowo o 20% niższy od poziomu gminy Tczew (2,64%)) i scenariusz neutralny (udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na poziomie gminy Tczew (3,3%)).

Dla pierwszego scenariusza, poziom bezrobocia w mieście spadnie o 0,05% i wzrośnie w gminie o 0,13%. Drugi scenariusz przewiduje, że poziom bezrobocia w gminie zostanie na dotychczasowym poziomie (3,3%), a w mieście poziom bezrobocia spadnie do 3,49 % (o 0,01%). Reasumując, po przeprowadzeniu planowanych zmian granic Tczewa, poziom bezrobocia w mieście może ulec zmianie w przedziale od -0,05% do +0,02%, a w gminie od -0,14% do +0,13%. Jest to zdecydowanie korzystna sytuacja dla miasta, ponieważ tylko w jednym przypadku poziom bezrobocia może nieznacznie wzrosnąć.

Drugim kierunkiem analizy jest określenie zależności pomiędzy przyrostem rzeczywistym a sytuacją na rynku pracy. Jest to szczególnie ważne z punktu widzenia kształtowania warunków rozwoju poszczególnych obszarów rynku pracy. Uwzględniając współczynnik przyrostu rzeczywistego² oraz stopę bezrobocia można zauważyć, że wraz z polepszeniem się sytuacji na rynku pracy z coraz większym natężeniem występują zjawiska depopulacyjne przedstawione na wykresie 4.

² Suma przyrostu naturalnego ludności oraz salda migracji wewnętrznych i zagranicznych (stałych i czasowych) na 1000 osób

Wykres 4. Współczynnik przyrostu rzeczywistego a stopa bezrobocia w LMA badanych gmin i Powiatu Tczewskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 31.12.2025)

Na wykresie widać, że przyrost rzeczywisty w gminie jest dodatni (średnio powyżej 12 osób na 1000 mieszkańców), a stopa bezrobocia średnio wynosi ok. 3,1 %. W mieście Tczew obserwujemy ubytek rzeczywisty liczby ludności (powyżej 7 osób na 1000 mieszkańców) i średnią stopą bezrobocia ok. 3,5 %. Jak widzimy LMA w mieście i gminie są zróżnicowane jedynie na podstawie współczynnika salda migracji jaki zabezpiecza przyrost rzeczywisty. Współczynnik przyrostu naturalnego w mieście i powiecie jest negatywny, jedynie w gminie jest nieznacznie wyższy od 0. Prowadzone badania potwierdzają regułę, że skupienia obszarów rynku pracy progresywnych demograficznie zwykle otaczają LMA należące do skupienia, charakteryzującego się ubytkiem ludności³.

Podsumowując, można stwierdzić, że gmina i miasto jako skupienia LMA tworzą swoisty układ przestrzenny. Progresywna demograficznie gmina (wysoki współczynnik salda migracji) cechująca się dobrą sytuacją na rynku pracy tworzy skupienie z miastem Tczew mającym skłonność do zmniejszania się liczby ludności. Również jest to typowa sytuacja dla LMA znajdujących w dalszej

³Gierańczyk, Wiesława; Szymańska, Daniela; Krajewska, Milena; Stopiński, Paweł. Obszary rynku pracy jako alternatywne podejście do analiz przestrzennych, Bydgoszcz : Główny Urząd Statystyczny, 2019, s.41

odległości od obszarów rynku pracy progresywnych demograficznie i cechujących się dobrą sytuacją na rynku pracy (Obszar Metropolitalny Gdańsk-Gdynia-Sopot).

Struktura Zatrudnienia

W celu określenia typów funkcjonalnych, strukturę pracujących według sektorów w poszczególnych obszarach rynku pracy w badanych gminach porównano ze średnimi wartościami w Polsce. Wartości średnie udziału pracujących w gospodarce ogólnokrajowej stanowiły granicę typów strukturalnych. Według przyjętych założeń miasto Tczew (udział pracujących w rolnictwie – 0,53%, w przemyśle – 40,3 %, usługach – 59,17%) i gmina Tczew (udział pracujących w rolnictwie – 7,76 %, w przemyśle – 38,46 %, usługach – 53,78 %) należą do typu LMA z wyraźną przewagą pracujących w przemyśle i usługach (udział zatrudnionych w rolnictwie nie wyższy niż 12,5%). Obszary rynku pracy o współdominacji przemysłu i usług w strukturze pracujących są charakterystyczną cechą gmin nadmorskich oraz wchodzących do obszarów metropolitalnych.

Na podstawie danych PSR 2020 w Gminie Tczew znajdują się 533 gospodarstwa rolne, z czego 528 są gospodarstwami indywidualnymi. Łączna powierzchnia gospodarstw rolnych w gminie wynosi ok. 10,6 tys. ha (ok 66% powierzchni gminy Tczew). W tym charakter zatrudnienia mieszkańców miejscowości Bałdowo i Rokitki jest związany z sekcjami C (przetwórstwo przemysłowe), F (budownictwo), G (handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych), M (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna), a nie z rolnictwem (wykres 7).

Na podstawie danych GUS (na dzień 31 grudnia 2025 r.) stan ewidencyjny przedsiębiorców, którzy wskazali jako główne miejsce działalności miasto Tczew, wyniósł 6337 (tabela 2). Podmioty gospodarcze (w podziale na sektor prywatny i publiczny) w latach 2021-2024 w mieście Tczew i gminie Tczew przedstawiono w tabeli 2.

Tabela 2. Podmioty gospodarcze działające w latach 2021-2024 w mieście Tczew i gminie Tczew

Sekcje PKD	sektor publiczny				sektor prywatny			
	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
Miasto ogółem	200	200	199	201	6,005	6,084	6,265	6,337
Gmina ogółem	26	28	28	29	1,781	1,865	1,946	2,041

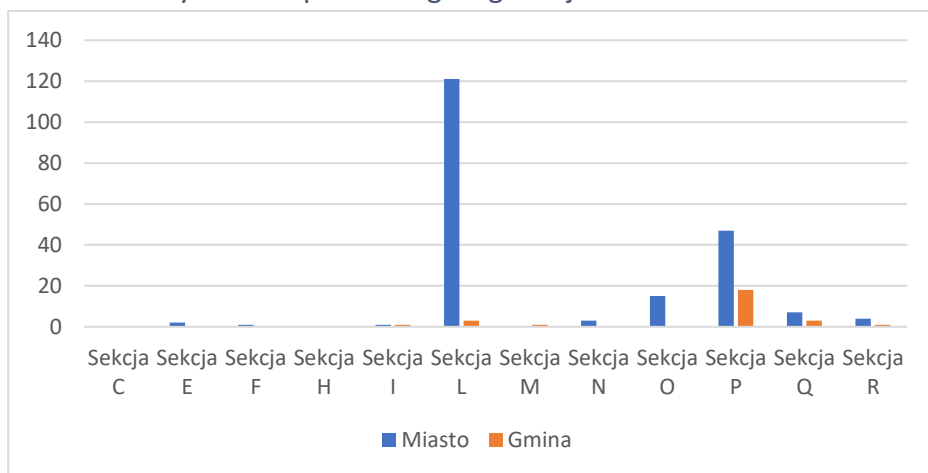
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 31.12.2025)

Na wykresach 5 i 6 przedstawiono podmioty sektora publicznego i prywatnego wg sekcji PKD w latach 2021-2024 w mieście Tczew i gminie Tczew. Na przestrzeni lat 2021-2024 można

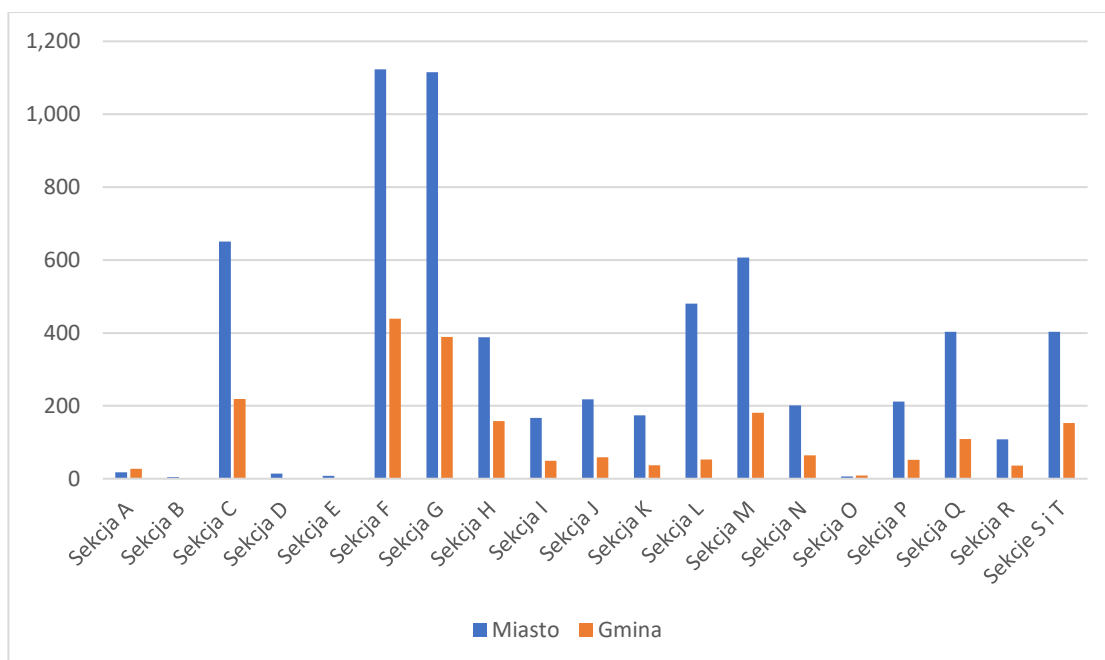
zaobserwować stabilny rozwój sektora prywatnego (w mieście średnio 0,6 % rocznie, w gminie blisko 4%, tabela 3) przy jednoczesnej tendencji stagnacji w sektorze publicznym. Widać również rażącą różnicę pomiędzy miastem a gminą w ilości zarejestrowanych firm w sektorze publicznym w sekcjach L (obsługa rynku nieruchomości) oraz P (edukacja). W sektorze prywatnym widać prawie dwukrotną lub trzykrotną przewagę miasta, szczególnie w sekcjach C (przetwórstwo przemysłowe), F (budownictwo) oraz G (handel i naprawa pojazdów).

Wykres 5. Podmioty sektora publicznego wg sekcji PKD w 2024 roku w mieście Tczew i gminie Tczew

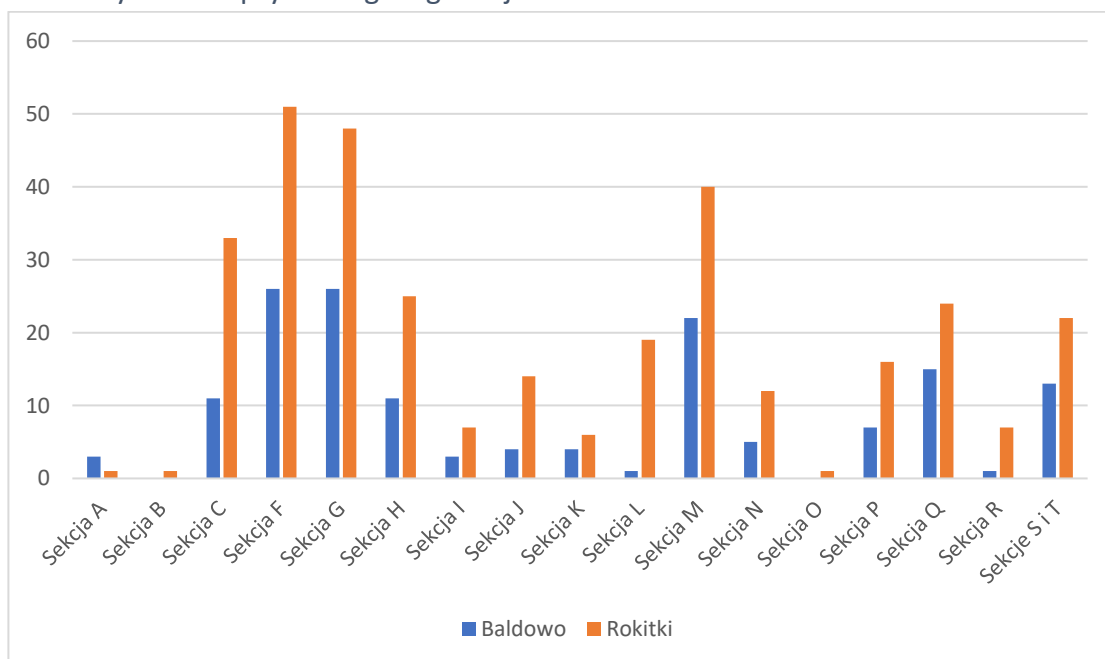
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 31.12.2025)

Wykres 6. Podmioty sektora prywatnego wg sekcji PKD w 2024 roku w mieście Tczew i gminie Tczew

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 31.12.2025)

Wykres 7. Podmioty sektora prywatnego wg sekcji PKD w 2024 roku w sołectwach Bałdowo i Rokitki

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 31.12.2025)

Odnosząc się do powyższych wykresów w 2024 r. zauważyć należy, iż sołectwa Rokitki i Bałdowo odznaczają się strukturą podmiotów gospodarczych najbardziej zbliżoną do miasta Tczewa,

a nie do gminy Tczew (przewaga sekcji C, F, G, L, M, Q, SiT), co jest silnym przejawem jej miejskiego charakteru. Działalność rolnicza ma tam charakter marginalny, a zdecydowana większość podmiotów działa w branży usługowej. Dla dołączanych miejscowości Rokitki i Bałdowo podział podmiotów gospodarczych wyglądał następująco: w sektorze usługowym (odpowiednio 73,7% i 74 %), w przemyśle (odpowiednio 26% i 24 %) i w rolnictwie (odpowiednio 0,3% i 2 %). Kluczowym sektorem w mieście Tczew i miejscowościach Rokitki i Bałdowo są budownictwo, usługi handlowe i naprawy pojazdów. Według danych pochodzących z Banku Danych Lokalnych GUS w 2024 roku w Tczewie w sekcji F sektora prywatnego było zarejestrowanych 1123 podmioty (17,7 %), a w Rokitkach i Bałdowo odpowiednio – 51 podmiot (17,1%) i 26 podmiotów (15,6%) (wykresy 6 i 7). W gminie Tczew również widać dominację przedsiębiorstw z sekcji F (budownictwo), udział których w ogólnej liczbie przedsiębiorstw prywatnych stanowi 21,51%, ale podział od 5-go miejsca w dół jest inny (Sekcja H, Sekcja Q, Sekcje S i T), niż w mieście (Sekcja L, Sekcje S i T, Sekcja Q).

Istotnym wskaźnikiem dotyczącym przedsiębiorczości jest struktura przedsiębiorstw działających na terenie miasta Tczew i gminy Tczew ze względu na ich wielkość. Tabela 3 przedstawia podmioty gospodarcze według klas wielkości zarejestrowane w mieście Tczew i gminie Tczew w latach 2021-2024.

Tabela 3. Podmioty gospodarcze wg klas wielkości zarejestrowane w mieście Tczew i gminie Tczew w latach 2021-2024

	Miasto							
	2021	% zmian	2022	% zmian	2023	% zmian	2024	% zmian
Ogółem	6,255	2.96	6,343	1.41	6,534	3.01	6,624	1.38
mikroprzedsiębiorstwa (0-9 pracowników)	6,026	3.13	6,114	1.46	6,313	3.25	6,408	1.50
małe przedsiębiorstwa (10-49 pracowników)	177	-0.56	177	0.00	173	-2.26	167	-3.47
średnie przedsiębiorstwa (50-249 pracowników)	44	-4.35	44	0.00	41	-6.82	42	2.44
duże przedsiębiorstwa (250-999 pracowników)	7	0.00	7	0.00	6	-14.29	6	0.00
	Gmina							

	2021	% zmian	2022	% zmian	2023	% zmian	2024	% zmian
Ogółem	1,825	4.05	1,912	4.77	1,995	4.34	2,090	4.76
mikroprzedsiębiorstwa (0-9 pracowników)	1,781	4.21	1,867	4.83	1,950	4.45	2,046	4.92
małe przedsiębiorstwa (10-49 pracowników)	33	-2.94	34	3.03	34	0.00	33	-2.94
średnie przedsiębiorstwa (50-249 pracowników)	9	0.00	9	0.00	9	0.00	9	0.00
duże przedsiębiorstwa (250-999 pracowników)	1	0.00	1	0.00	1	0.00	1	0.00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 31.12.2025 r.)

Analiza powyższych danych pokazała, że w mieście Tczew i gminie Tczew większość podmiotów gospodarczych stanowią mikroprzedsiębiorstwa (96,74% i 97,89% odpowiednio), a ponadto w badanym okresie wzrosła ich liczba (średnio 2,34 % i 4,6 % rocznie), co można uznać za bardzo pozytywną sytuację. Natomiast wyraźnie widać prawie w 2 razy szybsze tempo wzrostu liczby małych przedsiębiorstw w gminie, co jest wynikiem wyższych wskaźników wzrostu w przyłączanych miejscowościach Rokitki i Bałdowo (wykres 8). Oprócz tego w Rokitkach zarejestrowane jest 1 duże przedsiębiorstwo (tj. zatrudniające 250 i więcej osób) oraz 2 średnie przedsiębiorstwa z 9 w gminie Tczew. Warto zwrócić uwagę, że na obszarze Rokitek funkcjonuje ciepłownia, należąca do Grupy Gdańskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku (dalej – GPEC Ekspert Sp. z o.o.). Infrastruktura GPEC Ekspert Sp. z o.o. (kotłownia węglowa KT-1602 oraz silniki kogeneracyjne (zasilane gazem)) zlokalizowana jest na granicy miasta i gminy oraz przeznaczona dla zasilania sieci ciepłowniczej w Tczewie. GPEC Ekspert Sp. z o.o. na terenie miasta Tczewa zasila ponad 460 klientów, natomiast na terenie gminy Tczew tylko 22 klientów.

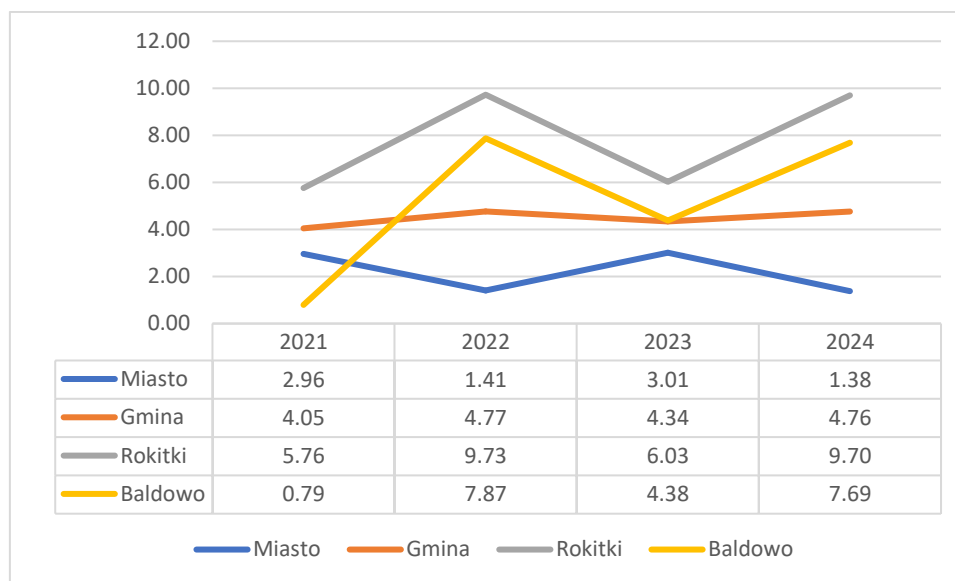
Jest również zlokalizowana firma Zieleń Miejska Sp. z o.o., której nazwa wskazuje na koncentrację usług w zakresie utrzymania zieleni w mieście. W przeszłości była to jednostka budżetowa Miasta, która została wyodrębniona i sprywatyzowana.

Ponadto część miejscowości Rokitki na granicy z Tczewem wchodzi w skład Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, która funkcjonuje pn. „Podstrefa Rokitki”. Na terenie ww. Strefy funkcjonują przedsiębiorstwa zajmujące się produkcją opakowań, montażem i sprzedażą sprzętu do budowy sieci teleinformatycznych, produkcją balonów z naturalnego lateksu, produkcją kart elektronicznych. Do najważniejszych przedsiębiorstw zlokalizowanych na przyłączanych miejscowościach gminy Tczew należy zaliczyć– Gemalto – Rokitki; Press Glass – Rokitki; Vetrex Sp. z

o.o. – Rokitki; PanLink Sp. z o.o. – Rokitki; Molex Connected Enterprise Solutions Sp. z o.o. – Rokitki. Jednocześnie zaznacza się, że w dyspozycji samorządu gmina Tczew nie posiada w swoim zasobie uzbrojonych terenów inwestycyjnych. Z przedstawionych danych widać, że miejscowości Rokitki i Bałdowo w wymiarze ekonomicznym są integralną częścią układu gospodarczego miasta, ponieważ wykazują jednorodność funkcji gospodarczych i usług w układzie miejskim Tczewa.

Wykres 8. Tempo zmiany rejestracji podmiotów gospodarczych na terenie miasta Tczew, gminy Tczew oraz miejscowości Rokitki i Bałdowo w latach 2021-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 31.12.2025 r.)

Na powyższym wykresie widać znaczną różnicę w tempie rejestracji podmiotów gospodarczych na analizowanych terenach przede wszystkim ze względu na ograniczoną powierzchnię dla nowych inwestycji. Mimo to nawet ten niewielki wzrost mikro przedsiębiorczości pozwolił na ustabilizowanie poziomu bezrobocia w mieście. Co istotne, udział mikroprzedsiębiorstw z sołectw Rokitki i Bałdowo w ogólnej liczbie mikroprzedsiębiorstw zarejestrowanych w gminie Tczew stanowi blisko 23 %, co znacząco wpływa na tempo wzrostu liczby mikroprzedsiębiorstw w gminie oraz może spowodować obniżenie wpływów od podatku CIT dla gminy Tczew.

W związku z tym, że Tczew, Rokitki i Bałdowo są miejscowościami o zbliżonym układzie gospodarczym, wpływy z udziału w CIT pozwolą miastu inwestować w promocję oraz rozwój, a co za tym idzie przyczyniają się do wzrostu atrakcyjności gminy.

Podmioty gospodarcze i liczba nowych inwestycji

Liczba nowo powstałych firm oraz inwestycji może sygnalizować, że miasto i gmina są atrakcyjne dla biznesu i pracowników. Wzrost inwestycji w jednej gminie może przyciągnąć pracowników z sąsiednich miejscowości.

Na podstawie informacji pozyskanych z GUS stan ewidencyjny przedsiębiorców na dzień 31 grudnia 2025 r., wskazujących jako główne miejsce działalności Tczew, wynosił 6624, czyli o 90 więcej niż w 2023 r. W 2024 r. zarejestrowało się w mieście 461 podmiot, natomiast 322 przedsiębiorcy wyrejestrowało się (tabela 4). Tempo wyrejestrowania przedsiębiorstw znacznie wyprzedza tempo rejestracji nowych podmiotów gospodarczych. W sektorze przemysłowym i usługowym w mieście mamy podobną sytuację, mamy prawie stałą liczbę podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych, nie patrząc na pewne odchylenia. Dość niepokojąca sytuacja jest w sektorze przemysłowym w gminie, gdzie można zaobserwować znacznie wyższe tempo wyrejestrowania, a niż rejestracji nowych podmiotów. Zupełnie inna sytuacja w gminie jest w sektorze usługowym, który jest motorem wzrostu liczby przedsiębiorstw, ponieważ ma znacznie mniejsze tempo wyrejestrowania przedsiębiorstw (tabela 4).

Tabela 4. Podmioty nowo zarejestrowane i wyrejestrowane w mieście Tczew i gminie Tczew w latach 2021 – 2024 wg grup sekcji PKD 2007

Rodzaj działalności	Miasto							
	2021	% zmian	2022	% zmian	2023	% zmian	2024	% zmian
Podmioty nowo zarejestrowane								
Ogółem	512	16.36	472	-7.81	515	9.11	461	-10.49
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1	-50.00	1	0.00	2	100.00	2	0.00
przemysł i budownictwo	214	14.44	184	-14.02	186	1.09	174	-6.45
Pozostała działalność	297	18.33	287	-3.37	327	13.94	285	-12.84
Podmioty wyrejestrowane								
Ogółem	317	14.44	344	8.52	305	-11.34	322	5.57

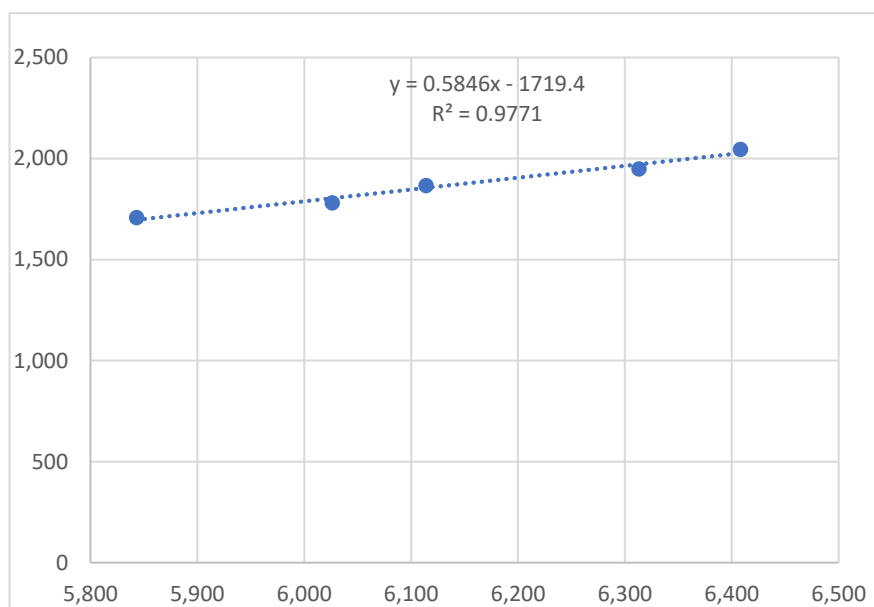
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0		3		3	0.00	0	-100.00
przemysł i budownictwo	121	22.22	133	9.92	117	-12.03	122	4.27
Pozostała działalność	196	10.11	208	6.12	185	-11.06	200	8.11
Gmina								
	2021	% zmian	2022	% zmian	2023	% zmian	2024	% zmian
Podmioty nowo zarejestrowane								
Ogółem	146	2.82	162	10.96	161	-0.62	182	13.04
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1	-50.00	5	400.00	2	-60.00	2	0.00
przemysł i budownictwo	63	6.78	57	-9.52	44	-22.81	52	18.18
Pozostała działalność	82	1.23	100	21.95	115	15.00	128	11.30
Podmioty wyrejestrowane								
Ogółem	87	11.54	110	26.44	89	-19.09	120	34.83
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0	-100.00	5		0	-100.00	2	
przemysł i budownictwo	32	45.45	42	31.25	34	-19.05	49	44.12
Pozostała działalność	55	0.00	63	14.55	55	-12.70	69	25.45

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 31.12.2025)

Analiza powyższych danych daje całościowy obraz powiązań rynku pracy miasta i gminy, w tym sąsiednich miejscowości Rokitki i Bałdowo, a także możliwość zidentyfikowania kluczowych inicjatyw gospodarczych w zakresie rynku pracy. Rynek pracy miejscowości Rokitki i Bałdowo jest de facto integralną częścią rynku pracy w mieście, o czym świadczą prawie identyczne tempa rozwoju badanych obszarów i wysoki poziom pozytywnej korelacji (0,97) pomiędzy liczbą mikroprzedsiębiorstw działających na terenie miasta Tczew i gminy Tczew w latach 2020-2024 (wykres 9).

Wykres 9 Zależność liczby mikroprzedsiębiorstw na terenie gminy Tczew (oś Y) od miasta Tczew (oś X) w latach 2020-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 31.12.2025)

Po wyliczeniu wartości regresji liniowej na wykresie 9 możemy zapisać parametry równania: $y = 0.5846x - 1719.4$. Należy zwrócić uwagę, że wartość R-kwadrat dla tej regresji wynosi 0,9771, co prawie idealnie opisuje prezentowane dane.

Interpretując istniejącą zależność, możemy powiedzieć, że wraz z kolejnym rokiem zwiększenie albo zmniejszenie liczby mikroprzedsiębiorstw w mieście o 1 podmiot spowoduje odpowiednią zmianę w gminie prawie o 0,5846. Na przykład, zakładając że liczba mikroprzedsiębiorstw w mieście w 2025 roku wzrośnie do 6500 z 6408 w 2024 roku, to w gminie liczba mikroprzedsiębiorstw w 2025 roku wzrośnie do 2080 z 2046 podmiotów w 2024 roku. Jak widać mamy silną zależność pomiędzy układami gospodarczymi w mieście i gminie.

1.2 Powiązania w zakresie wykorzystania infrastruktury społecznej – zwłaszcza szkolnictwa, ochrony zdrowia i usług pomocy i integracji społecznej

Powiązania w zakresie wykorzystania infrastruktury społecznej – zwłaszcza szkolnictwa, ochrony zdrowia i usług pomocy i integracji społecznej – między sąsiednimi gminami można ocenić za pomocą kilku kluczowych wskaźników (dostępność do szkół podstawowych, współczynnik skolaryzacji, powodów korzystania ze świadczeń pomocy społecznej, liczby porad lekarskich etc). Pomagają one określić, w jakim stopniu gminy są od siebie zależne w zakresie dostępu do kluczowych usług społecznych i czy istnieje równowaga lub nierówność w zakresie tych usług.

W mieście Tczew plan sieci szkół i przedszkoli oparty jest na modelu dziewięciu publicznych szkół podstawowych (nr 1, 2, 4, 5, 7, 8, 10, 11, 12), jednego publicznego przedszkola (Publiczne Przedszkole nr 8 z Oddziałami Integracyjnymi), dwudziestu ośmiu przedszkoli niepublicznych, 4 niepublicznych punktów przedszkolnych i 5 szkół niepublicznych. Na terenie Miasta działają także placówki publiczne: Katolicka Szkoła Podstawowa w Tczewie, prowadzona przez Biskupa Pelplińskiego, oraz Przedszkole Sióstr Miłosierdzia, prowadzone przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo z siedzibą w Chełmnie.

W Rokitkach działa filia Katolickiej Szkoły Podstawowej w Tczewie pod nazwą „Mały Katolik” przy ul. Czereśniowej 1. Filię prowadzi Zespół Szkół Katolickich z siedzibą przy ul. Wodnej 6 w Tczewie, jaki jest dofinansowany z budżetu miasta Tczew. Szkoła oferuje edukację w duchu katolickim i funkcjonuje jako część Zespołu Szkół Katolickich im. Św. Jadwigi Królowej zapewniając dostęp do nowoczesnej infrastruktury edukacyjnej i sportowej. Mały Katolik obejmuje klasy od I do VI Szkoły Podstawowej, natomiast w Tczewie przy ul. Wodnej jest zlokalizowana SP klasy VII - VIII i liceum ogólnokształcące.

Z uwagi na ograniczony dostęp do szkół podstawowych w miejscowościach Rokitki i Bałdowo, część dzieci z tych miejscowości uczęszcza odpowiednio do Szkoły Podstawowej w Dąbrówce Tczewskiej albo do Zespołu Kształcenia i Wychowania w Swarzędzie.

Tabela 5 przedstawia główne wskaźniki w miejskich przedszkolach i szkołach z ostatnich 4 lat.

Trzeba zaznaczyć, że dzieci w wieku 3–6 lat mieszkające w miastach mają znacznie lepszą dostępność do placówek wychowania przedszkolnego, niż ich rówieśnicy mieszkający na wsi. W miastach średnia odległość do tej usługi wynosi około 0,7 km (dla obu zbiorowości), podczas gdy na wsi 3,4 km dla dzieci w wieku 3–5 lat i 2,0 km dla sześciolatków. Blisko 90% dzieci w miastach ma do przedszkola mniej niż 1 km; 86% dzieci młodszych i 88% starszych.

Tabela 5. Liczba dzieci w miejskich przedszkolach i szkołach miasta Tczew i gminy Tczew w latach 2021-2024

Wskaźnik	LICZBA DZIECI (stan na 30 września)			
	rok szkolny 2021/2022	rok szkolny 2022/2023	rok szkolny 2023/2024	rok szkolny 2024 /2025
	Miasto Tczew			

Liczba dzieci objętych nauczaniem przedszkolnym	2,159	2,208	2,118	2,052
Liczba dzieci objętych nauczaniem przedszkolnym z gminy Tczew	127	165	171	167
Liczba dzieci w szkołach podstawowych	6,064	5,902	5,493	5,721
Liczba dzieci w szkołach podstawowych z gminy Tczew	209	193	175	187
Uczniowie przypadający na 1 oddział w szkołach podstawowych	18	18	17	17
Współczynnik skolaryzacji w szkołach podstawowych, %	117.34	116.85	112.80	120.19
Liczba uczniów na etat nauczycielski w szkołach podstawowych	13.21	13.72	13.29	13.58
Gmina Tczew				
Liczba dzieci objętych nauczaniem przedszkolnym	259	265	261	260
Liczba dzieci w szkołach podstawowych	1,025	1,097	1,074	1,172
Uczniowie przypadający na 1 oddział w szkołach podstawowych	19	20	19	20
Współczynnik skolaryzacji w szkołach podstawowych, %	56.04	58.48	55.30	61.39
Liczba uczniów na etat nauczycielski w szkołach podstawowych	14.99	15.32	14.97	15.61

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 31.12.2025)

Na wsi odsetki te stanowią odpowiednio 22,8% i 35,1%. Co piąte dziecko w wieku 3–5 lat mieszkające na wsi (22,8% ogółu) ma do przedszkola co najmniej 5 km. Wśród sześciolatków, które mają do dyspozycji więcej typów placówek, odsetek ten jest znacznie niższy (5,6%).⁴ Najbliższa szkoła podstawowa dla dzieci z miejscowości Rokitki jest w Dąbrowce Tczewskiej (5 km), a dla Bałdowa i Czarlina to Zespół Kształcenia i Wychowania w Swarzędzie (9,8 km i 7,7 km odpowiednio). W Rokitkach funkcjonuje niepubliczne przedszkole „Leśna Chatka” i od października 2025 roku działa też niepubliczne przedszkole „Domowe Przedszkole”, dlatego corocznie w przedszkolach

⁴ Raport końcowy „Wskaźniki dostępności terytorialnej mieszkańców Polski do wybranych obiektów użyteczności publicznej”, Warszawa, 2018

Tczewskich przebywa od ok. 3 do ok. 6 dzieci z Rokitek i Bałdowa. W 2025 roku aż 172 dzieci w wieku 3–6 lat z terenu gminy Tczew (7,3 % liczby dzieci w przedszkolach tczewskich) korzystało z przedszkoli miejskich (publicznych i niepublicznych).

Znacznie gorszą dostępność do szkół podstawowych mają dzieci mieszkające w sołectwie Bałdowo, niż ich rówieśnicy mieszkający w gminie, nie mówiąc o mieście. Najbliższa szkoła dla sołectwa Bałdowo była w Czarlinie, ale została zlikwidowana, i teraz część dzieci dojeżdża do Zespołu Kształcenia i Wychowania w Swarzędzie prawie 10 km. Jeżeli chodzi o dostępność szkół w Tczewie to najbliższymi szkołami są: SP10 – 2,3 km; SP1 – 2,6 km. Trochę lepsza sytuacja dla miejscowości Rokitki, zamiast dojazdu 5 km do Szkoły Podstawowej w Dąbrówce Tczewskiej, rodzice wybierają SP4 albo SP8 w Tczewie (odległość 3-3,3 km). W 2025 roku 87 dzieci z sołectwa Rokitki korzystało ze szkół podstawowych w Tczewie (1,5 % liczby dzieci w szkołach tczewskich). Duże różnice lokalizacji placówek oświatowych między gminami mogą sugerować potrzebę poprawy dostępności do edukacji podstawowej dla mieszkańców Bałdowa.

Kolejnym wskaźnikiem jest współczynnik skolaryzacji brutto określający relację liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31.12 w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania, tabela 5). Jak widać z powyższej tabelki w mieście liczba wszystkich uczniów szkół podstawowych bez względu na wiek na początku danego roku szkolnego jest wyższa od liczby mieszkańców w wieku 7-14 lat, co świadczy o korzystaniu mieszkańców gminy z oferty szkolnej w mieście. Na obszarach gminy współczynnik ten wyniósł 61,39%, a jego niska wartość w powiązaniu z wysoką wartością analogicznego współczynnika skolaryzacji netto dla miasta (120,19 %) jest spowodowana dojazdem części uczniów z obszarów wiejskich do szkół w mieście.

Wzrost współczynnika skolaryzacji w mieście i gminie jest związany przede wszystkim z przemieszczeniem się uczniów z innych gmin.

W 2024 roku miasto Tczew zapewniało dla 354 dzieci (4,5% ogólnej liczby dzieci w tczewskich szkołach i przedszkolach) z terenu gminy Tczew dostęp do usług edukacyjnych na różnym poziomie. Do tczewskich przedszkoli uczęszczało 167 osób (8,13%) z gminy Tczew, w tym z Rokitek – 119 dzieci (5,79 %), a do szkół podstawowych – 187 osób (3,26%) z gminy, w tym z Rokitek – 87 dzieci (1,52%). Warto zaznaczyć, że 354 osoby z gminy korzystające z usług edukacyjnych w mieście stanowią 11,18% osób w wieku przedprodukcyjnym, mieszkających na terenie gminy. Dla Rokitek na 31.12.2021 stan odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym korzystających z przedszkoli i szkół podstawowych na terenie miasta Tczew stanowi 25,28%. Miasto Tczew w roku 2025 poniosło wydatki na oświatę i wychowanie w wysokości 168 628 681 zł, co stanowi wzrost w porównaniu do 2024 roku o 9,07%, a w 2026 roku jest planowany wzrost o 2,06%. Miasto zmuszone było dopłacać do wydatków na oświatę (36,59% w wydatkach ogółem) na skutek dużej luki pomiędzy przychodami

a wydatkami. Dla porównania wydatki w 2023 r. na oświatę i wychowanie w gminie Tczew wynoszą 28 564 602,27 zł (29,42% w wydatkach ogółem). Jak widać gmina Tczew nie jest w stanie w całości zadowolić potrzeb edukacyjnych dzieci w wieku 7-14 lat, które korzystają z tych usług w mieście.

W gminie Tczew na 1 placówkę wychowania przedszkolnego przypada w przybliżeniu 221 dzieci w wieku 3-5 lat. Jest to jeden z najmniej korzystnych wyników na tle gmin sąsiednich (zaraz po gm. Trąbki Wielkie). Z dużym prawdopodobieństwem jest to wynikiem „rozlewania się” miasta i odpowiednio dynamicznym wzrostem liczby dzieci uczęszczających do przedszkoli w ostatnich latach. Natomiast, z uwagi na większą koncentrację obiektów oświatowych, w mieście Tczew na 1 placówkę przypada mniej niż 60 dzieci.

Pomoc społeczna, wspieranie rodziny i integracja społeczna.

W Tczewie działa dziesięć placówek opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. Żłobki posiadają łącznie 318 miejsc. Każda z tych placówek może sprawować opiekę nad dziećmi od 20 tygodnia życia do lat 3, a w uzasadnionych przypadkach (dysfunkcje, niepełnosprawności) do 4 roku życia (tab. 6).

Tabela 6. Liczba dzieci uczęszczających do żłobków w mieście Tczew i gminie Tczew w latach 2021-2024 (stan na 31 grudnia)

Wskaźniki	Miasto Tczew			
	2021	2022	2023	2024
dzieci w wieku do 3 lat ogółem	1,577	1,538	1,426	1,270
dzieci objęte opieką w żłobkach	201	135	187	184
odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach, %	12.7	8.8	13.1	14.5
miejsca w żłobkach	286	201	330	318
liczba żłobków	8	8	11	10
dzieci z gminy Tczew objęte opieką w żłobkach miasta	9	7	15	13

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 31.12.2025) oraz danych UM Tczewa

Według stanu na koniec grudnia 2025 roku z miejsc w tczewskich żłobkach korzystały 22 dzieci (5,5% od ogólnej liczby dzieci w wieku do 3 lat w gminie), w tym 14 dzieci z miejscowości Bałdowo

(3,5%). W gminie w roku 2024 funkcjonował jedyny Gminny Żłobek „Szczęśliwy Krasnal”, do którego uczęszczało 45 dzieci (10,8% ogólnej liczby dzieci w wieku do 3 lat).

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tczewie jest jednostką organizacyjną i realizuje zadania w zakresie wspierania rodziny i pomocy społecznej, w tym zadania własne, własne obowiązkowe, zadania zlecone, programy rządowe, projekty socjalne. Samorząd posiada dwie specjalistyczne jednostki organizacyjne – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS) i Środowiskowy Dom Samopomocy (SDS). W strukturze MOPS funkcjonują: Zespół Interdyscyplinarny, realizujący zadania z obszaru przeciwdziałania przemocy domowej; Zespół Opiekuńczy, a w jego ramach Ośrodek Opiekuńczy, zapewniający całodobową opiekę i pielęgnację, Dzienny Dom Pobytu oraz Klub Senior.

Środowiskowy Dom Samopomocy to ośrodek wsparcia dziennego dla osób dorosłych, które mają trudności z codziennym funkcjonowaniem w życiu społecznym, rodzinnym i zawodowym. Głównym celem SDS jest podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do jak najbardziej samodzielnego życia uczestników. Poprzez swoją działalność placówka wspiera integrację społeczną, zwiększa poczucie własnej wartości oraz uczy samodzielności.

Na terenie Miasta w 2025 r. funkcjonowało 10 placówek wsparcia dziennego realizujących zadania z zakresu wspierania rodziny, których działania były finansowane z dotacji udzielanej przez Miasto Tczew. Na podstawie Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi, przyjętego przez Radę Miasta, realizacja zadań publicznych w obszarze wspieranie rodziny jest powierzona organizacjom pozarządowym.⁵

W 2024 roku pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w formie świadczeń, w tym pracy socjalnej, objętych zostało 3552 osoby, co stanowi 6,77% mieszkańców. Do głównych powodów korzystania ze świadczeń pomocy społecznej zaliczyć można długotrwałe lub ciężkie zachorowania, niepełnosprawność, ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, bezrobocie oraz uzależnienia.

Odnosząc się do potrzeb związanych z realizacją zadań w zakresie pomocy społecznej należy zauważyć, że warunki życia rodzin, ich potrzeby i oczekiwania są systematycznie diagnozowane i monitorowane (tab.8).

Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w ostatnich latach ma tendencję wzrostową. Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy dla rodzin jednoosobowych i wieloosobowych w 2024 r. były: niepełnosprawność (65%), ubóstwo (61%), długotrwała, ciężka choroba (57%), bezrobocie (24%), alkoholizm (12%) oraz wielodzietność (8%).

Instytucją pomocy społecznej finansowaną z budżetu gminy jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS) w Tczewie z siedzibą w Gniszewie (odległość do Rokitki 6,2 km, do Bałdowo – 6,9 km), który aktywnie przeciwdziałają wykluczeniu społecznemu. Jednym z najważniejszych celów w/w

⁵ Uchwała Nr XX/284/2025 Rady Miejskiej w Tczewie z dnia 27 listopada 2025 r. w sprawie uchwalenia Programu współpracy Gminy Miejskiej Tczew z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2026.

podmiotu jest pomoc osobom i rodzinom w zaspokojeniu niezbędnych potrzeb oraz wsparcie w odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie.

Tabela 8. Korzystanie ze świadczeń pomocy społecznej w mieście i gminie Tczew w latach 2022-2024

Udzielone świadczenia	Liczba osób i kwota świadczeń					
	2022		2023		2024	
	Miasto	Gmina	Miasto	Gmina	Miasto	Gmina
kwota zasiłków pielęgnacyjnych na 1000 mieszkańców, tys.zł	-	-	121.4	102.6	126.3	107.5
liczba świadczeniobiorców funduszu alimentacyjnego na 10000 ludności, osoba	114.21	49.57	102.30	54.10	92.79	51.32
średniomiesięczne wydatki na zasiłki rodzinne w przeliczeniu na 1 świadczeniobiorcę, zł	115	115	114	114	115	115
udział wydatków na świadczenia opiekuńcze w wydatkach gminy na świadczenia rodzinne, %	71	73	78	78	74	69

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 31.12.2025)

W roku 2024 najczęstszymi dysfunkcjami występującymi w rodzinach, którym przyznano pomoc w gminie było ubóstwo – 48,45%, niepełnosprawność – 46,73% oraz długotrwała lub ciężka choroba – 29,38%, bezrobocie – 17,18%, potrzeba ochrony macierzyństwa – 12,54%.

Problemy społeczne, z którymi zmagają się mieszkańcy miasta Tczew, są zbliżone do problemów mieszkańców gminy Tczew. Ograniczony dostęp do nowych miejsc pracy może być związany z brakiem dużych inwestycji na badanych terenach albo biernością edukacyjną i zawodową. Warto jednak zaznaczyć, że w mieście i gminie liczba osób bezrobotnych nie jest zbyt wysoka. Do pozostałych problemów należą bierność mieszkańców (szczególnie z grup wykluczonych społecznie bądź zagrożonych takim wykluczeniem) czy niska świadomość możliwości uzyskania

wsparcia ze strony instytucji pomocowych, na co wskazują dane GUS w zakresie długotrwałego bezrobocia oraz liczby bezrobotnych powyżej 50 roku życia. Ich liczba w mieście i gminie pozostaje prawie bez zmian. Poprawa sytuacji nastąpiła jedynie w mieście w 2021 roku, kiedy wskaźnik długotrwałego bezrobocia spadł ze 747 do 639 osób, a liczba bezrobotnych powyżej 50 roku życia z 346 do 249 osób.

Warto zaznaczyć, że najbliższy punkt interwencji kryzysowej udzielający wsparcie dla osób uzależnionych i współuzależnionych znajduje się w Tczewie. Zajęcia opiekuńczo-wychowawcze i socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży z gminy jak i działania na rzecz osób starszych (Klub Seniora) realizowane są na terenie gminy. 4 kluby Seniora zlokalizowane w Czarlinie, w Swarzędzie, w Szpęgawie i w Tczewskich Łąkach. Na chwilę obecną na terenie gminy Tczew funkcjonuje 7 Przystani Seniora. Dodatkowo zostały utworzone w Maleninie, w Rokitkach i w Dąbrówce Tczewskiej.

Ochrona zdrowia

W Tczewie funkcjonują liczne zespoły gabinetów specjalistycznych i przychodnie podstawowej opieki zdrowotnej (interniści, pediatrzy i lekarze rodzinni), zapewniające mieszkańcom dostęp do podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej, w tym neurologii, opieki paliatywnej (np. ul. Paderewskiego 11) oraz prywatnych gabinetów (np. ul. Wojska Polskiego 5A). Ogólna ilość przychodni w mieście – 38, w gminie – 3, co przekłada się na ilość przychodni na 10 tys. ludności – 7 i 2 odpowiednio. Wskaźnik zasobności w przychodnie lekarskie dla gminy jest wyraźnie niższy od średniej dla powiatu tczewskiego (5 obiektów/10 tys. osób) oraz województwa pomorskiego (5 obiektów/10 tys. osób).

W gabinetach tych świadczony jest zakres następujących usług: neurolog, laryngolog, ortopeda, chirurg, pulmonolog, urolog, diagnostyka RTG, USG, zdjęcia panoramiczne, laboratorium, medycyna pracy, badania kierowców, rehabilitacja, okulista, dermatolog, ginekolog, gabinet zabiegowy.

Osoby wymagające całodobowej opieki z miasta i gminy, w tym osoby starsze mogą otrzymać pomoc w Szpitalach Tczewskich S.A. Pełni on również całodobowe świadczenia w ramach nocnej i świątecznej opieki chorych. W 8 Oddziałach i 2 Zakładach Opiekuńczo Leczniczych oraz Hospicjum Stacjonarnym rocznie jest hospitalizowanych ok. 12 000 pacjentów (dane za 2023 rok). Ambulatoryjna opieka specjalistyczna świadczona jest w 20 poradniach. Rocznie udziela się ok. 80 000 konsultacji specjalistycznych (dane za rok 2023).

Tabela 9 przedstawia dane na temat liczby porad lekarskich udzielanych w ramach podstawowej opieki zdrowotnej w mieście Tczew i gminie Tczew w latach 2021-2024.

Tabela 9. Liczba porad lekarskich udzielanych w ramach POZ w mieście Tczew i gminie Tczew w latach 2021-2024

	2021	% zmian	2022	% zmian	2023	% zmian	2024	% zmian
Podstawowa opieka zdrowotna - porady lekarskie ogółem (miasto)	424,140	16.43	427,631	0.82	422,824	-1.12	441,842	4.50
Podstawowa opieka zdrowotna - porady udzielane w przychodniach podległych Samorządowi Powiatu Tczewskiego	20,953	5.25	29,934	42.86	26,581	-11.20	31,641	19.04
Specjalistyczna opieka zdrowotna - porady lekarskie (miasto)	225,384	3.26	263,062	16.72	263,664	0.23	283,418	7.49
Apteki ogólnodostępne (miasto)	23	-8.00	23	-	22	-4.35	21	-4.55
Podstawowa opieka zdrowotna – porady lekarskie ogółem (gmina)	21,244	11.83	23,913	12.56	26,142	9.32	29,261	11.93
Punkty apteczne (gmina)	2		2		2		2	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 31.12.2025 r.)

Analiza powyższych danych dotyczących liczby porad lekarskich (udzielanych w przychodniach podległych samorządowi terytorialnemu), świadczonych mieszkańcom miasta Tczew i gminy Tczew w ramach podstawowej opieki zdrowotnej wykazała, że w 2021 r. nastąpił ich wzrost prawie o 16 % i 12 % odpowiednio, a następnie w latach 2022-2024 w mieście zanotowano ustabilizowanie sytuacji, ale w gminie nadal rośnie liczba porad lekarskich (średnio 11% rocznie). Sytuacja w przychodniach podległych Samorządowi Powiatu Tczewskiego, po gwałtownym wzroście w 2022 roku o 43 % i spadku o 11% w 2023 roku, nadal demonstruje wzrostową tendencję. Z przedstawionych liczb

wynika, że mieszkańcy gminy i powiatu aktywnie korzystają z podstawowej opieki zdrowotnej. Można uznać, że dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej na terenie gminy Tczew jest przeciętny, niedostateczna jest również dostępność lekarzy specjalistów i rehabilitacji.

Najbliższa stacja pogotowia ratunkowego znajduje się w sąsiednim Tczewie. W przypadku specjalistycznych świadczeń zdrowotnych mieszkańcy gminy muszą korzystać ze szpitala powiatowego w Tczewie lub placówek zdrowia znajdujących się w Gdańsku lub Starogardzie Gdańskim. Dla miejscowości Bałdowo i Rokitki najbliższą placówką medyczną są Szpitale Tczewskie (6 km), a na terenie gminy jest to Ośrodek Zdrowia „ZOZ MEDICAL” Medycyna w Miłobądku, Ośrodek Zdrowia „ZOZ MEDICAL” Medycyna w Swarzędzie oraz Ośrodek Zdrowia „ZOZ MEDICAL” Medycyna w Turzu. Trochę gorzej wygląda sytuacja z dostępem do leków, ponieważ w gminie działają tylko dwa punkty apteczne, dla porównania w mieście – 21. Dlatego mieszkańcy najbliższych miejscowości, w tym Rokitki i Bałdowo, korzystają z sieci aptecznej w mieście.

Analiza więzi społecznych pokazuje, że proponowane do włączenia w strukturę miasta Tczew miejscowości Bałdowo i Rokitki wykazują długotrwałe i intensywne więzi w tworzeniu miejskiego potencjału rozwojowego (dojazdy do usług i szkół, ochrony zdrowia).

1.3 Powiązania społeczno-ekonomiczne z uwzględnieniem wskaźników wykorzystania infrastruktury sportowej

Analiza powiązań w zakresie wykorzystania infrastruktury sportowej skupia się na ocenie dostępności, popularności obiektów sportowych oraz ich wpływu na przepływ użytkowników między gminami.

Kluczowym dla propagowania aktywności fizycznej i rozwoju sportu w mieście jest Tczewskie Centrum Sportu i Rekreacji (TCSiR). Aktualnie jest to jednoosobowa spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, której działalność ma na celu zaspokajanie potrzeb mieszkańców z zakresu kultury fizycznej, rekreacji i wypoczynku. TCSiR zarządza bazą sportowo-rekreacyjną, do której należą: baseny, Kompleks rekreacyjno-sportowy „Kanonka”, korty tenisowe, boiska sportowe wielofunkcyjne, 2 boiska piłkarskie i stadion Miejski z bieżnią lekkoatletyczną przy ul. Bałdowskiej, i przystań nad Wisłą. Dzięki takiemu zapleczu TCSiR ma możliwość organizowania najważniejszych imprez sportowych, estradowych i okolicznościowych, a także meczów ligowych i pucharowych, czy spartakiad. W zakresie upowszechniania aktywnego i zdrowego stylu życia, uprawiania sportu i rekreacji ruchowej TCSiR współpracuje ze stowarzyszeniami i klubami sportowymi, placówkami oświatowymi i innymi instytucjami, o czym świadczą liczne działania skierowane do mieszkańców oraz turystów.

Większość obiektów jest wykorzystywana przez cały rok. Z tych obiektów korzysta Młodzieżowy klub sportowy „Gryf”, uczniowskie kluby sportowe „Skoczek”, „Orły”, „Dwójka”,

„Piątka”, „Krawiec” kolejowy klub sportowy „Unia”, klub sportowy „Wisła”, międzyszkolny klub sportowy „Sambor”, Sportowy Klub Karate Senshi, a także grupy sportowe spoza Tczewa. Wśród klubów warto wymienić Pogoń Tczew jako jedyny klub występujący w najwyższej klasie rozgrywkowej.

Na terenie gminy Tczew nie funkcjonował żaden gminny klub sportowy. Dopiero jest planowana budowa Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji na terenie gminy Tczew.

Rokitki jako jedna z największych miejscowości w gminie Tczew może się pochwalić kompleksem sportowo-rekreacyjnym „Rokitki Park”. Na terenie obiektu znajduje się profesjonalna sala fitness z możliwością zapisania się na zajęcia m.in. z jogi oraz zajęć ogólnorozwojowych. Na terenie kompleksu znajduje się zewnętrzny i wewnętrzny kort tenisowy oraz istnieje możliwość gry w squasha. Dodatkowo oferowane są tutaj również zajęcia z fizjoterapii, a na terenie obiektu znajdują się również sauny, łaźnie oraz baseny relaksacyjne.⁶

Prawie we wszystkich proponowanych do przyłączenia miejscowościach gminy Tczew są boiska trawiaste do gry w piłkę nożną zmodernizowane w latach 2019-2023 oraz place zabaw. Do tego czasu jezioro w Rokitkach pozostające miejscem wypoczynku, rekreacji i aktywności fizycznej zarówno dla mieszkańców gminy i miasta, nie doświadczyło aktywnej polityki inwestycyjnej ze strony Gminy. Źródłem inwestycji mogą być środki unijne z Programu Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 – w ramach przedsięwzięcia strategicznego „Pomorskie Kąpieliska” - w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju Stowarzyszenia Bursztynowy Pasaż. Taka sytuacja może świadczyć o niepełnym zaspokojeniu podstawowych potrzeb mieszkańców Rokitki.

1.4 Powiązania społeczno-ekonomiczne z uwzględnieniem wskaźników wykorzystania infrastruktury kulturalnej

W mieście Tczew funkcjonują różne placówki kulturalne, w tym:

- Fabryka Sztuk - jednostka budżetowa gminy, której głównym celem jest wzmocnienie działań na rzecz zachowania wartości kulturowych. Działalność Fabryki Sztuk koncentruje się wokół pięciu podstawowych obszarów: działalności wystawienniczej, działań edukacyjnych, imprez plenerowych, działań wspierających lokalne organizacje pozarządowe, działalności muzealnej. W 2024 roku z propozycji Fabryki Sztuk skorzystało 74 036 osób.
- Miejska Biblioteka Publiczna im. Aleksandra Skulteta w Tczewie tworzy sieć placówek obejmującą Bibliotekę Główną z częścią administracyjną, salami konferencyjnymi i edukacyjnymi oraz filie: Mediatekę – Bibliotekę Rodzinną (Filia nr 5) i Czytelnię Popularnonaukową (Filia nr 6). Dodatkowo działają filie biblioteczne zlokalizowane przy ulicach: Wyzwolenia (Filia nr 1), Konarskiego (Filia nr 2), Jagiełły (Filia nr 3), Pionierów (Filia nr 4), Ks.

⁶ Materiał źródłowy: <https://rokitkipark.pl/>

Młyńskiego (Filia nr 7) oraz Kościuszki (Filia nr 8). W budynku przy ul. Kościuszki 2 mieści się również Dział Historii Miasta, w skład którego wchodzi Sekcja Historii Miasta, wydawnictwo Kociewski Kantor Edytorski oraz Tczewska Biblioteka Cyfrowa – Skarbnica (skarbnica.tczew.pl);

- Centrum Kultury i Sztuki w Tczewie jest instytucją powołaną do upowszechniania kultury, prowadzenia edukacji kulturalnej oraz wychowania poprzez sztukę. Placówka realizuje także zadania z zakresu współpracy kulturalnej, mającej na celu wzbogacenie oferty kulturalnej miasta oraz zwiększenie jej dostępności i atrakcyjności dla mieszkańców. Głównym priorytetem działalności Centrum jest edukacja kulturalna dzieci i młodzieży poprzez czynne uczestnictwo w kulturze, rozwój kompetencji artystycznych oraz wspieranie wychowania poprzez sztukę. W roku 2024 Centrum Kultury i Sztuki zorganizowało ponad 281 wydarzeń artystycznych, w których udział wzięło ponad 47 tysięcy uczestników oraz ok. 2800 godzin zajęć stałych.

Do wydarzeń cyklicznych, które na stałe wpisały się w kalendarz kulturalny miasta, należą między innymi: Sobótki Tczewskie, Koncert Noworoczny, wydarzenia z okazji Dnia Kobiet, Dnia Dziecka, Święta Niepodległości, Ferie Zimowe oraz Koncert Sylwestrowy.

W ramach wyżej wspomnianego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi miasto dotuje szereg inicjatyw w obszarze kultury i dziedzictwa narodowego takich jak mające długoletnią tradycję Festiwal Grzegorza Ciechowskiego „In Memoriam” czy Festiwal Twórczości Kociewskiej im. Romana Landowskiego.

Na terenie CKiS prowadzone były liczne warsztaty artystyczne – zarówno płatne, jak i bezpłatne – obejmujące m.in.: zajęcia chóralskie, warsztaty teatralne, wokalne, instrumentalne, plastyczne, taneczne, baletowe, a także zajęcia z zakresu robotyki, programowania, animacji, nowych mediów czy krawiectwa. Aktywnie działały sekcje i grupy artystyczne: Harcerska Orkiestra Dęta, Chór Męski „Echo”, Miejski Chór Seniora „Passionatka”, Dziecięco-Młodzieżowy Chór „Passionatka”, Grupa Teatralna „Ławica” i Zespół Taneczny „Reveranza”. Z gościnności CKiS korzystały także Zespół „Wiecznie Młodzi” oraz Zespół Teatru Tańca „Alraune”.

Na terenie gminy Tczew funkcjonuje tylko jedna Gminna Biblioteka Publiczna w Swarzędzie przy ul. Piastowskiej 25. Podmiot ten ma celu rozwijanie i zaspokajanie potrzeb oświatowych, informacyjnych oraz kulturalnych ogółu społeczeństwa. Całkowity księgozbiór biblioteki w 2024 r. wyniósł ok. 9,4 tys. wolumenów, z której wypożyczono łącznie 2270 książek, natomiast z samej biblioteki korzystało 173 czytelników. Niestety biblioteka nie posiada filii.

Stan czytelnictwa w mieście Tczew i gminie Tczew w latach 2021-2024 przedstawiono w tabeli

11.

Tabela 11. Stan czytelnictwa w mieście Tczew i gminie Tczew w latach 2021-2024

Wskaźniki	2021	% zmian	2022	% zmian	2023	% zmian	2024	% zmian
Miasto Tczew								
Księgozbiór, wol	163,760	-1.65	158,592	-3.16	153,795	-3.02	148,149	-3.67
Czytelnicy w ciągu roku	9,205	-5.07	9,529	3.52	9,864	3.52	9,990	1.28
wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	313,164	37.26	229,142	-26.83	168,481	-26.47	173,686	3.09
wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz (na 1 mieszkańca) w woluminach	34.0	44.68	24.0	-29.41	17.1	-28.75	17.4	1.75
czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	159	-4.22	165	3.77	172	4.24	176	2.33
Gmina Tczew								
Księgozbiór, wol	8,161	-31.44	8,593	5.29	8,934	3.97	9,389	5.09
Czytelnicy w ciągu roku	142	-3.40	190	33.80	179	-5.79	173	-3.35
wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	1,506	11.80	1,860	23.51	1,771	-4.78	2,270	28.18
wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz (na 1 mieszkańca) w woluminach	10.6	15.22	9.8	-7.55	9.9	1.02	13.1	32.32
czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	9	-10.00	12	33.33	11	-8.33	11	0.00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 31.12.2025 r.)

Jak widać z powyższej tabeli Biblioteka Miejska nie tylko aktywnie współtworzy życie kulturalne miasta, ale również i gminy. Wynika to przede wszystkim z dwukrotnie większej liczby wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz (na 1 mieszkańca) oraz prawie 14-krotnego przewyższenia liczby czytelników bibliotek na 1000 ludności. Dla mieszkańców miejscowości Rokitki i Bałdowo nieporównywalnie bliżej jest do sieci Biblioteki Miejskiej w Tczewie. Niestety brakuje danych o udziale mieszkańców tych miejscowości w tworzeniu wspólnej przestrzeni kulturowej miasta. W tabeli widać wyraźnie zainteresowanie zasobami bibliotecznymi w mieście i gminie w okresie pandemii (wzrost wypożyczenia o 37% i 23% odpowiednio) i spadek w następnych latach.

Wśród kulturowych przedsięwzięć warto wymienić prowadzenie tematycznych lekcji bibliotecznych, organizację spotkań autorskich, organizację wystaw, promocje książek, animacje i zajęcia dla dzieci i młodzieży umożliwiające rozwijanie zainteresowań twórczych, prowadzenie konkursów literackich oraz plastycznych.

W działalność propagującą kulturę aktywnie angażowani są mieszkańcy miasta (zarówno dzieci, młodzież, jak i dorośli) przez różnego rodzaju formy aktywizacji kulturalnej, jak choćby grupy teatralne, zespoły muzyczne, zespoły taneczne czy grupy plastyczne.

Należy zwrócić uwagę, że wszystkie budynki należące do infrastruktury kulturalnej są dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, seniorów i matek z dziećmi. Jeżeli chodzi o możliwość spotkań mieszkańców Rokitki, Bałdowo i zaproszonych gości, to na ich terenie działają świetlice z możliwością umówienia wizyty on-line. Z przedstawionych danych widać, że dostępność infrastruktury sportu i rekreacji, dostępność do zajęć pozalekcyjnych i kursów dla dzieci i młodzieży, poziom oferty i wydarzeń kulturalnych mogą być zidentyfikowane jako istotny problem. Jak widać zmniejszony popyt na zasoby biblioteczne w gminie Tczew jest zaspokajany na terenie miasta Tczew.

Należy wskazać, że miejscowości Rokitki i Bałdowo nie mogą się pochwalić obiektami infrastruktury społecznej i zdrowotnej (aptekami, przychodniami, żłobkiem, szkołą, punktem bibliotecznym itp.), co może świadczyć o intensywnym wykorzystaniu przez mieszkańców danych sołectw infrastruktury miasta Tczewa i zaspokajaniu podstawowych potrzeb poza granicami gminy Tczew.

1.5 Powiązania społeczno-ekonomiczne z uwzględnieniem wskaźników wykorzystania infrastruktury związanej z gospodarką wodną i odpadami

W roku 2020 r. ustanowiono dla gminy miejskiej Tczew oraz położonych na terenie gminy Tczew miejscowości lub ich części: Czarlin, Rokitki, Stanisławie, Lubiszewo, Dąbrówka, Szpęgawa, Malenin, Mieścín, Zajączkowo, Miłobądz, Rukosin, Tczewskie Łąki, Gnieszewo, Czatkowy, Śliwiny, Bałdowo, Knybawa tak zwaną aglomerację Tczew i ustanowiono miejską oczyszczalnię ścieków jako

centralną oczyszczalnię dla całej aglomeracji⁷. Jednocześnie Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Tczewie (dalej –ZWiK) przejął w eksploatację system kanalizacji sanitarnej.

Od początku ustanowienia aglomeracji Tczew zarówno jak i gmina Tczew wykonały na swoich terenach szereg inwestycji polegających na budowie systemów sanitarnych za pomocą których ścieki sanitarne powstające w gminach trafiają do miejskiego systemu kanalizacyjnego i miejskiej oczyszczalni ścieków. Dla pozostałych miejscowości na terenie gminy znajdują się następujące oczyszczalnie ścieków przeznaczone do oczyszczania ścieków bytowo-komunalnych (dz. 170 obręb Turze, dz. 290/18, 290/30 obręb Swaróżyn, dz. 235/11 obręb Bałdowo, dz. 44/56 obręb Miłobądz).

Mieszkańcy miasta Tczewa zaopatrywani są w wodę z dwóch Stacji Uzdatniania Wody: „Motława” oraz „Park Miejski”. Długość czynnej sieci wodociągowej wraz z podłączeniami do granic działek wynosi 176,284 km. W 2024 roku zaopatrzenie mieszkańców w wodę było utrzymane na bardzo dobrym poziomie, nie odnotowano żadnych skarg dotyczących jakości wody.

Na terenie Gminy Tczew działa GTKOM Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, jaka jest odpowiedzialna za eksploatację 13 ujęć wody i stacji uzdatniania wody zlokalizowanych w miejscowościach Boroszewo, Czarlin, Lubiszewo, Rukosin, Swaróżyn, Szczerbiewcin, Tczewskie Łąki, Turze, Turze Małe, Waćmierek, Zajęczkowo i Młynki. Siedziba spółki zlokalizowana jest przy ul. Rokickiej 11 na terenie miasta Tczew. Ponadto, patrząc od linii autostrady A1 spółka jest uzależniona w zakresie zakupu wody i odprowadzania ścieków, od monopolisty ZWiK Tczew (czyli miejscowości takie jak Rokitki, Czarlin, Bałdowo korzystają z wody zakupionej a następnie odprowadzonej w formie ścieków do spółki ZWiK).

Gospodarka odpadami

Od 2019 r. obowiązuje nowelizacja przepisów prawa z zakresu gospodarowania odpadami. Na mocy ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r. poz. 1579) zniesiony został podział województw na regiony gospodarki odpadami. Ponadto zrezygnowano z regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK).

Na terenie gminy Tczew nie ma zlokalizowanych instalacji gospodarowania odpadami wymienionych na listach prowadzonych przez Marszałka Województwa. Odpady komunalne są zbierane w sposób zorganizowany oraz wywożone do Zakładu Utylizacji Odpadów Stałych Sp. z o.o. w Tczewie.

⁷ Uchwała Nr XXV/218/2020 Rady Miejskiej w Tczewie z dnia 22 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Tczew (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego 2021 poz. 177)

Miasto Tczew jest inicjatorem i koordynatorem podpisanych porozumień międzygminnych odnośnie zagospodarowania odpadów komunalnych; zagospodarowania frakcji energetycznej oraz funkcjonowania Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych dla mieszkańców Gminy Tczew.

Dane dotyczące ilości odebranych odpadów komunalnych w latach 2020-2023, z podziałem na odpady zebrane selektywnie oraz zmieszane, przedstawia tabela 12.

Tabela 12. Ilość odebranych odpadów komunalnych z terenu gminy w latach 2021-2024

Wskaźniki	2021	% zmian	2022	% zmian	2023	% zmian	2024	% zmian
Miasto Tczew								
Odpady odebrane ogółem w ciągu roku (t)	22,136.81	6.01	20,842.27	-5.85	19,831.80	-4.85	20,564.91	3.70
Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku (t)	6,842.72	25.41	5,701.66	-16.68	6,148.36	7.83	6,690.38	8.82
Zmieszane odpady odebrane w ciągu roku (t)	15,294.09	-0.86	15,140.61	-1.00	13,683.44	-9.62	13,874.53	1.40
Udział odpadów zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów (%)	30.9	18.39	27.4	-11.33	31.0	13.14	32.5	4.84
wydatki budżetowe na gospodarkę odpadami (1000 zł/tonę)	-	-	0.71	-	0.80	12.68	0.82	2.50
Zmieszane odpady przypadające na 1 mieszkańca	264.4	0.38	262.2	-0.83	239.1	-8.81	244.8	2.38
Gmina Tczew								

Odpady odebrane ogółem w ciągu roku (t)	5,410.12	6.68	5,497.94	1.62	5,194.13	-5.53	6,178.12	18.94
Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku (t)	2,883.82	8.33	2,782.20	-3.52	2,535.88	-8.85	3,296.33	29.99
Zmieszane odpady odebrane w ciągu roku (t)	2,526.30	4.86	2,715.74	7.50	2,658.25	-2.12	2,881.79	8.41
Udział odpadów zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów (%)	53.3	1.52	50.6	-5.07	48.8	-3.56	53.4	9.43
wydatki budżetowe na gospodarkę odpadami (1000 zł/tonę)	-	-	0.84	-	1.10	30.95	1.02	-7.27
Zmieszane odpady przypadające na 1 mieszkańca	155.6	7.16	161.3	3.66	147.5	-8.56	156.6	6.17

Na przestrzeni omawianego okresu nieznacznie wzrosła całkowita ilość odebranych odpadów komunalnych. Jednocześnie zaobserwowano stosunkowo niewielką zmienność dotyczącą udziału odpadów zebranych selektywnie w stosunku do ogółu odpadów. W 2020 r. udział w mieście i gminie ten wynosił 26,1% i 52,5% odpowiednio, natomiast w 2024 r. wartość ta wyniosła 32,5 % i 53,4% odpowiednio. Liczba zmieszanych odpadów przypadających na 1 mieszkańca w mieście jest półtorej razy wyższa, niż w gminie. W związku z powyższym konieczne jest podjęcie działań, mających na celu dalsze zwiększanie udziału selektywnie zebranych odpadów w kolejnych latach. Ze względu na większy obszar gminy wydatki budżetowe na gospodarkę odpadami są na ćwierć wyższe niż w mieście

Priorytetowymi wyzwaniami w zakresie gospodarki odpadami jest dalsze zwiększanie poziomów recyklingu oraz promocja i edukacja w kierunku traktowania odpadów jako surowców do ponownego wykorzystania.

WNIOSKI I REKOMENDACJE

1. Poszerzenie granic miasta Tczew o terytorium gminy Tczew, w tym części sołectw Zajączkowo, Śliwiny, Czarlin i całych sołectw Rokitki i Bałdowo jest naturalnym procesem urbanizacji pozwalającym wzmocnić Miejski Obszar Funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego (Strefa funkcjonalna Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot). W ciągu ostatnich 15 lat część osób, które w pewnym momencie podjęły decyzję o wyprowadzce z Tczewa - przeprowadziło się do sąsiednich miejscowości. Na skutek tego liczba mieszkańców miejscowości Rokitki (z 930 w 2011 r. do 2094 osób w 2021 r.) i Bałdowo (z 715 w 2011 r. do 899 osób w 2021 r.) wzrosła odpowiednio dwukrotnie i o ćwierć. Brak danych nt. poziomu bezrobocia w miejscowościach Rokitki i Bałdowo zmusza do przyjęcia założeń, że poziom bezrobocia w tych miejscowościach może być większy albo mniejszy niż w mieście. Wychodząc z tych scenariuszy można ustalić zakres zmian poziomu bezrobocia w mieście (od -0,05% do +0,02%) i gminie (od -0,14 do +0,13%). Analiza wskaźnikowa wskazuje, że w sytuacji przyłączenia wskazanych obszarów prawdopodobnie obniży się poziom bezrobocia w mieście. Reasumując po przeprowadzeniu planowanych zmian granic miasta Tczew, sytuacja z bezrobociem w mieście będzie korzystniejsza, jednak w gminie Tczew prawdopodobnie będzie nieznaczny wzrost poziomu bezrobocia.
2. Wykorzystanie podejścia do analizy zjawisk społeczno-gospodarczych w przestrzeni – obszarów rynku pracy (LMA ang. Labour Market Areas) pozwoliło na objaśnianie struktur przestrzennych, a pośrednio również na zidentyfikowanie prawidłowości i związków przyczynowo-skutkowych zachodzących w lokalnych układach społeczno-gospodarczych badanych gmin, miasto Tczew i gmina Tczew należą do typu LMA z wyraźną przewagą pracujących w przemyśle i usługach. Na terenie miasta, gminy oraz sołectwach Rokitki i Bałdowo najliczniej reprezentowana jest działalność w sekcjach budownictwo (F), handel i naprawy (G), działalność profesjonalną/naukową (M) oraz przetwórstwo przemysłowe (C). Jednak w odróżnieniu od Gminy podział od 5-go miejsca w dół jest inny (Sekcja H, Sekcja Q, Sekcje S i T), aniż w mieście (Sekcja L, Sekcje S i T, Sekcja Q). Miejscowość Rokitki leży w Pomorskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej. Razem z tym w dyspozycji samorządu gmina Tczew nie posiada w swoim zasobie uzbrojonych terenów inwestycyjnych. Z analizy wynika, że miejscowości Rokitki i Bałdowo są w wymiarze ekonomicznym integralną częścią układu gospodarczego miasta Tczew, ponieważ wykazuje jednorodność funkcji gospodarczych i usług w układzie miejskim Tczewa.
3. Określenie zależności pomiędzy przyrostem rzeczywistym a sytuacją na rynku pracy pozwoliło wywnioskować, że rynki pracy w mieście i gminie zróżnicowane jedynie pod względem przyrostu rzeczywistego, jaki zabezpiecza pozytywny współczynnik salda migracji

i należą do komplementarnych przestrzeni – obszarów rynku pracy (LMA). Przeprowadzone badania potwierdzają regułę, że progresywna demograficznie gmina (wysoki współczynnik salda migracji) cechująca się dobrą sytuacją na rynku pracy tworzy skupienie z miastem Tczew mającym skłonność do zmniejszania się liczby ludności. Również jest to typowa sytuacja dla LMA znajdujących w dalszej odległości od obszarów rynku pracy progresywnych demograficznie i cechujących się dobrą sytuacją na rynku pracy w ramach Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot.

4. Rynek pracy gminy Tczew jest zależny od rynku pracy miasta Tczew, o czym świadczy wysoki poziom pozytywnej korelacji (0,9475) pomiędzy liczbą zarejestrowanych bezrobotnych oraz prawie idealne dopasowanie modelu regresji liniowej do danych (zmienność zmiennej objaśnianej (gmina) jest wyjaśniana przez zmienność zmiennej objaśniającej (miasto)). Wraz z kolejnym rokiem zwiększenie albo zmniejszenie liczby bezrobotnych w mieście o 1 osobę spowoduje odpowiednią zmianę w gminie o 0,2054. Proponowane do włączenia w strukturę miasta miejscowości Rokitki i Bałdowo wykazują spójność rynku pracy z miastem, ponieważ przeważnie miejsca pracy tworzone są tam poprzez mikroprzedsiębiorstwa działające w Pomorskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej.
5. Powiązania w zakresie wykorzystania miejskiej infrastruktury społecznej – zwłaszcza szkolnictwa, ochrony zdrowia i usług pomocy i integracji społecznej najbardziej widoczne jest w przypadku miejscowości Rokitki i Bałdowo, gdzie granice między miastem, a wsią są trudne do wyznaczenia. Szczególnie mieszkańcy Rokitek mają z miastem dość ścisłe związki wynikające z spraw zawodowych, rodzinnych, ale również będących wynikiem robionych tam zakupów, korzystania z oferty medycznej, sportowej oraz kulturalnej miasta. Rokitki jako jedna z największych miejscowości w gminie Tczew, jak i Bałdowo nie mogą się pochwalić obiektami infrastruktury społecznej i zdrowotnej (żłobek, apteka, przychodnia, profesjonalne boisko, filia biblioteki), co może świadczyć o zaspokajaniu podstawowych potrzeb jej mieszkańców na terenie miasta Tczew. Filia szkoły katolickiej, która funkcjonuje w Rokitkach jest finansowana zarówno ze środków otrzymywanych z budżetu Państwa w ramach potrzeb oświatowych, jak również z środków budżetu miasta Tczewa wg wskaźnika zwiększającego, który uwzględnia koszty utrzymania miejskich szkół. Większość zadań publicznych w dziedzinie np. oświaty, kultury, sportu i zdrowia realizowane są przez miasto Tczew. Do takiej sytuacji przyczynia się także łatwiejszy dojazd do ww. placówek/instytucji w mieście niż w gminie (m.in. przez trasy miejskich autobusów (które de facto finansowane są przez miasto)).
6. Mieszkańcy sołectw Rokitki i Bałdowo są powiązani z miastem Tczew na wiele sposobów. Po pierwsze, część mieszkańców gminy kiedyś była mieszkańcami Tczewa. z którego wyprowadziła się z różnych powodów. Po drugie, część z nich zatrudniona jest w Tczewie

albo prowadzi mikroprzedsiębiorstwa, sukces których częściowo zależy od strategii rozwoju miasta Tczew (wysoki poziom pozytywnej korelacji (0,9552)). Po trzecie, część dzieci uczy się w mieście, a dorośli korzystają z porad lekarskich udzielanych w ramach POZ w mieście Tczew, gdzie funkcjonuje rozbudowana infrastruktura medyczna.

7. Uwarunkowania środowiskowo-ekologiczne i krajobrazowe, powodują, że znaczne obszary miasta są niedostępne dla nowych potrzeb gospodarczych, społeczno-kulturowych i mieszkaniowych. Z drugiej strony związku z miejscowościami proponowanymi do przyłączenia są długotrwałe, intensywne i wiążą się z uczestnictwem mieszkańców sąsiednich miejscowości w tworzeniu miejskiego potencjału rozwojowego (dojazdy do szkół, korzystanie z instytucji kultury, infrastruktury sportowej, ochrony zdrowia). Szczególna integracja gminy i miasta w ramach istniejących porozumień i umów pozwala budować i modernizować infrastrukturę. Co więcej, inwestycje przyczynią się do powstania nowych miejsc pracy i dla miasta i dla gminy. W obecnym kształcie miasto przestaje być konkurencyjne m.in. z uwagi na brak terenów na nowe inwestycje, które pozwoliłyby na ściągnięcie inwestorów i zwiększenie miejsc pracy.

Ze względu na istniejące więzi społeczne, gospodarcze i kulturowe pomiędzy proponowanymi do przyłączenia miejscowościami (w tym Rokitki i Bałdowo) a miastem Tczew, można stwierdzić, że spełniane są przesłanki o zapewnieniu gminie jednorodnego terytorium ze względu na układ osadniczy i biorąc pod uwagę więzi społeczne, gospodarcze i kulturowe. Przyłączenie danych terenów do miasta wpłynie również pozytywnie na zdolność wykonywania zadań publicznych na danym obszarze.

Bibliografia:

1. Harańczyk A., 1998, *Miasta Polski w procesie globalizacji gospodarki*. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
2. Jałowiecki B., Szczepański M.S., 2002, *Miasto i przestrzeń w perspektywie socjologicznej*. Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, Warszawa.
3. Lorens P., 2005, *Wstępna typologia obszarów zdegradowanych o funkcjach i potencjale metropolitalnym*. (mat. niepublikowany).
4. Markowski T., 2002, *Marketing miasta*, [w]: Markowski T. (red.) Marketing terytorialny, Studia KPZK PAN tom CXII. KPZK PAN, Warszawa.
5. Węclawowicz G., 2002, *Przestrzeń i społeczeństwo współczesnej Polski*. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
6. Raporty o stanie Gminy Miasta Tczew za 2021, 2022, 2023, 2024 rok
7. Raporty o stanie Gminy Tczew za 2021, 2022, 2023, 2024 rok
8. Strategia rozwoju Miasta Tczew do roku 2030. URL: https://bip-v1-files.idcom-jst.pl/sites/3051/wiadomosci/552992/files/zalacznik_do_uchwaly_nr_ix652019.pdf
9. Strategia Rozwoju Gminy Tczew na lata 2025-2035. URL: <https://bip.gmina-tczew.pl/a,20997,strategia-rozwoju-gminy-tczew-na-lata-2025-2035.html>